EESTI VABARIIK 100

Tiraaž: **6050**

Lk 5 **TUNNUSTUS**

Muinsuskaitseamet tunnustas Rannamõisa tavandimaja ja Vana-Pääla mõisa peahoonet.

Lk 8 **HINGEDEAEG**

Harkujärve kogukonnakiriku õpetaja Avo Üprus mõtiskleb hingedeajast.

Räägi kaasa valla eelarve kujundamisel!
Esita oma ettepanek **hiljemalt 31. oktoobriks** www.harku.ee/kaasaveelarve.

KOLMAPÄEV, 24. oktoober 2018 www.harku.ee HarkuVald

Harku Valla Teataja

HARKU VALLA AMETLIK TASUTA HÄÄLEKANDJA. ILMUB KAKS KORDA KUUS.

Tabasalu Muusikakooli puhkpilliorkester on olnud kasvulavaks paljudele dirigentidele.

Loe edasi lk 8

VALDO RÜÜTELMAA
Dirigent ja orkestrijuht

Foto: Janne Lass

Novembri lõpuks esitavad arhitektid Oliver Alver ja Marianna Zverejeva vallavalitsusele Muraste-Meriküla ühenduslüliks oleva trepi ning juurdepääsu ala ilmestamise ja elustamise eskiislahenduse.

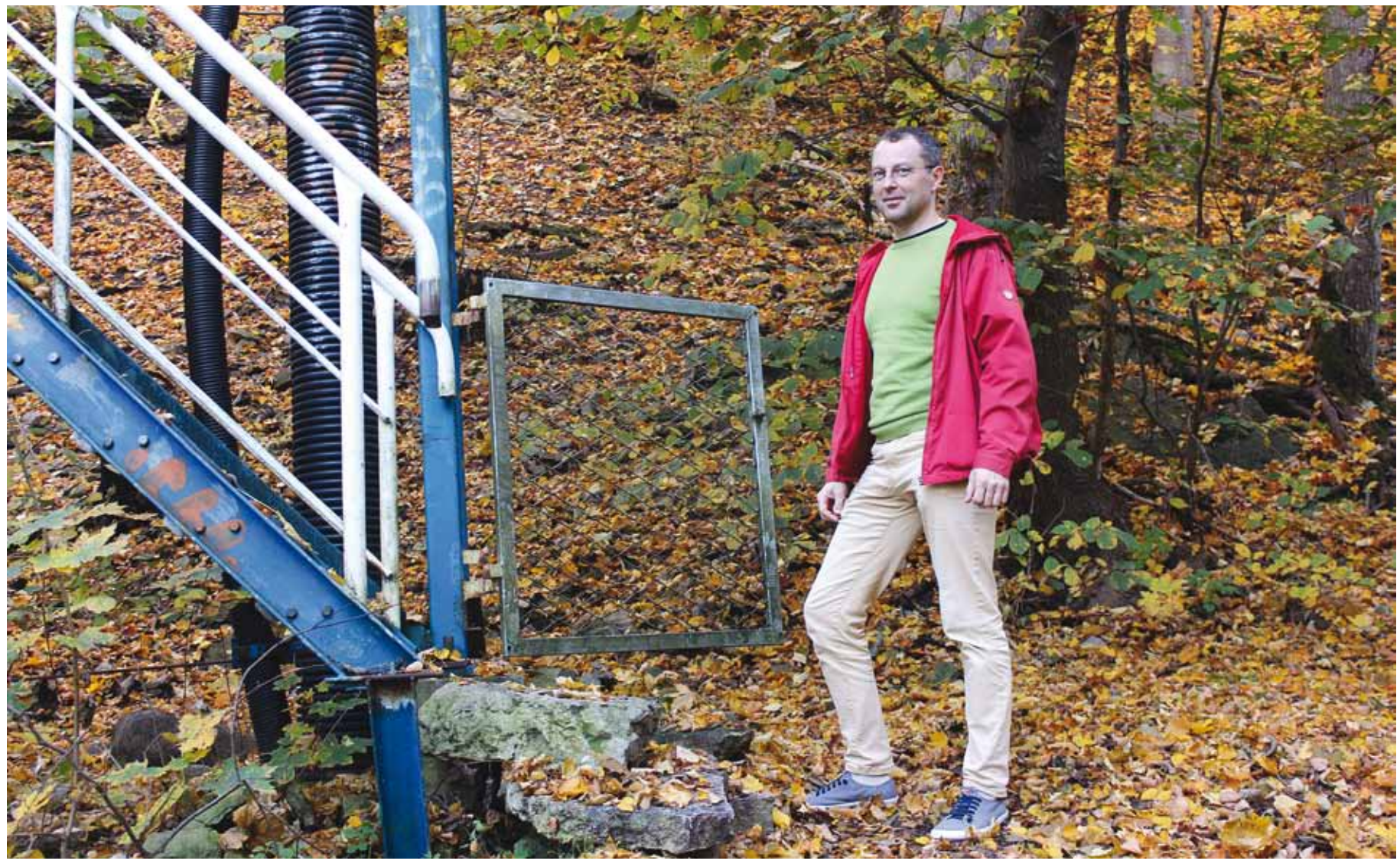

Arhitekt Oliver Alver Muraste trepi jalamil. Ta rõhutab, et praegu on käsil ideed kogumine. Mis edasi, sõltub vajadutest ja võimalustest. */ Foto: Mari Kukk*

Korjatakse ideid *Muraste-Meriküla piirkonna arendamiseks*

MARI KUKK

2018. aasta üheks suurimaks alustatud projektiks võib pidada võimaliku uue vaatamisväärsuse ning külasid ühendava ala eskiisilahenduse loomist.

Vallavanem Erik Sandla sõnul on projektil nii praktiline kui ka visuaalne külg. "Mõte sai alguse külasid ühendavast trepist, kust on võimalik imetleda merd ning liikuda loodusradadele," sõnas Sandla.

Trepiküsimuse eellooks oli tõik, et elanikud ei ole trepi olukorraga rahul. "Aastavahetusel koguneb trepile suur hulk inimesi, mis on aga ohtlik, sest trepp ehitati mäest alla kulgeva infrastruktuuri teenindamiseks."

Alver täiendab, et lisaks turvalisuse küsimusele on elanikud kurtnud, et merd küll näeb, aga ligi hästi ei pääse. "Vallavanemaga probleemi arutades jõudsime järeldusele, et vaja on vaadata suuremat pilti ning hinnata murekohti ja vajadusi alal tervikuna," selgitab Alver. Ta viitab Viimsi Põhjakonna trepi ehitamise kogemusele, kus paljud avastasid trepi valmides enda jaoks uue läbimõeldud ala ning leidsid suurepärase jalutuskoha. "Võtsime Harku vallas samuti ette suurema ala, vaatame üle kogu mere ja pankranniku vahelise piirkonna," räägib Alver.

"On rõõm, et arhitektid nägid asja senisest veel laiemalt ning üheskoos vaatame tervikut – soovime, et klindi ülemisel ja alumisel osal oleks elu," täiendas Sandla

Ideede korje

Arhitekt rõhutab, et hetkel on käsil ideede kogumise faas: "Korjame ideed, mõtted ja nägemused kokku ning paneme paika visiooni, kuidas võiks ala olla lahendatud. Seejärel saab arutada, mis on realistlik ja mis mitte. Teostus tuleb järk-järgult vastavalt valla võimalustele ja soovidele. Oluline on, et meil oleks, mille üle arutada."

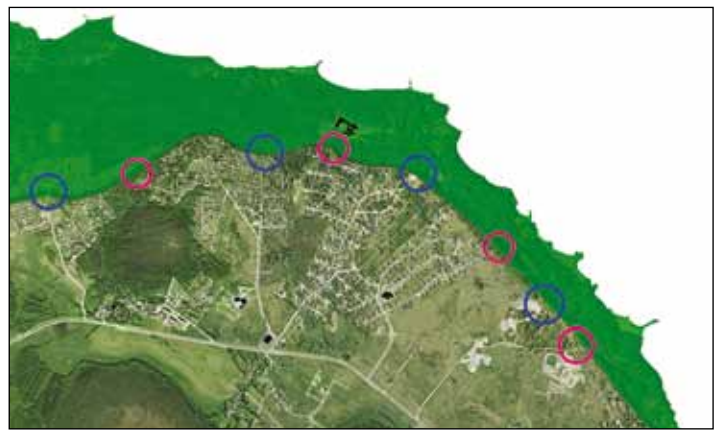

Sinised ringid tähistavad olemasolevaid ühendusi – kaks treppi ja kaks kaldteed. Punased ringid tähistavad võimalikke uusi juurdepääse. Idee seisneb selles, et juurdepääse ja liikumisvõimalusi oleks rohkem. */ Joonis: Oliver Alver*

Kuigi arhitektid on juba külaseltsi juhtidega kohtunud ja mõtteid vahetanud, arutelu jätkub. Alver peab oluliseks elanike soovidega arvestamist ning ootab arvamusi, milliseid funktsioone alal veel võiks olla. "Oleme mõelnud ka mägironijatele võimaluste loomisele, ujumiskai, kelgumäe jms peale. Kõik, mis maastikku ära ei riku, aga avavad maa inimestele, on oluline," tõdeb ta.

Sandla sõnul saab ideaalne lahendus sündida elanike ja spetsialistide vahelises koostöös. "Kutsume kõiki, ka kaugemate külade elanikke, kaasa mõtlema ja saatma ideid Muraste-Meriküla ning kodukandi mõnusamaks ja turvalisemaks muutmiseks. Ootame ideid kuni 11. novembrini e-posti aadressil harku@harku.ee. Samuti on oodatud ettepanekud, kuidas valmivaid treppe nimetada," rääkis Sandla.

Kitsaskohad

Arhitekt näeb ühe murekohana Tilgu teed – juurdepääsutee on kitsas. "Nõlva all on raske liigelda. Oleme uurinud võimalikke lahendusi, välja on pakutud huvitav ja hea juurdepääsu lahendus. Tilgu sadamast edasi on teekoridor transpordile ohtlikult kitsas ja puudub jalgtee selle kõrval. Tuleb ehitada möödasõidutaskud, et ühistransport saaks liigelda."

Samuti tuleb arvestada Tilgu tee ääres asuva loodukaitsealaga, tõdeb Alver, ja toob taas paralleeli Viimsiga, kus pankranniku aluse looduskaitseala lahenduse leidmiseks saadi ühisele meelele keskkonnaametiga – koorepuukattega tervisespordiradade loomine mõjub kaitsealale mõneti kasulikult, sotsiaalne kontroll ja kaitse muutub paremaks.

Alver ja Zverejeva on kaardistanud olemasolevad juurdepääsud ja mõelnud, kuhu rajada uued liikumisvõimalused. Vallaelanikele jalutamiseks ja matkamiseks mõeldud teede võrgustik on joonistatud. "Külainimesed on olnud positiivsed," sõnab Alver. "Nad leiavad, et Tilgu sadama ümbrus ja Meriküla spordi- ja õppekeskus võiksid olla külakeskustena tegevad."

Pilk tulevikku

Mäepealsest rajast rääkides on soov, et Tabasalust saaks otse matkarada mööda Muraste trepini. Nõlva alune tee on soine, aga mujal maailmas on rajatud sellisele maastikule laudteed, mis ei riku ala ja annavad inimestele võimaluse liikuda looduskaitsealal.

Lisaks olemasolevatele Muraste ja Katariina treppidele ning kahele kaldteele võiks olla veel mõned ühendusteed kahe tasapinna vahel, leiab Alver ja selgitab, et mitmed juurdepääsud hajutavad inimeste liikumise ja see ei häiri kohalikke elanikke. "Ujumisvõimaluste parandamiseks pakume välja ujumiskai Tilgu sadama juurde. Täna on Tilgu teele vaid üks juurdepääs. Vaja oleks alternatiivset juurdepääsu kas- või näiteks päästeameti jaoks. Variant on mõelda Meriküla õppe- ja spordikeskuse tagant kulgeva jalgrattatee peale, mis vajadusel oleks autosõiduks kasutatav." räägib Alver ideedest. Mõtete kogumine jätkub.

Lühiuudised

Vaata lisaks värskeid uudiseid pea iga päev Harku valla kodulehel www.harku.ee.

Imitatsioonivahenditega õppus

26. oktoobril kell 7–12 toimub Türisalu raketibaasis Logistikapataljoni nooremallohvitseride kursuse linnalahingu õppus, kus kasutatakse imitatsioonivahendeid (paukpadrunid, suitsu- ja õppegranaadid). Vabandame ebamugavuste pärast!

(Logistikapataljon)

Tunnusta vabatahtlikke

Me kõik loome mustreid, oleme osa triipkoodist. Kas tead, kes väärib tunnustust? Hooli tegijast ja märgi ta ära.

Muraste külaselts tunnustab vabatahtlikke, kes on aastate jooksul panustanud meie koduvalla arengusse külaliikumise edendamisel, turvalisuse tagamisel, noorsootöös, loodushoius, loomakaitses, sotsiaalvaldkonnas, tervislike eluviiside, hariduse edendamisel vms viisil.

Esita e-posti aadressil muraste@muraste.ee tunnustust vääriva inimese kandidatuur, lisa põhjendus ja kontaktandmed. Esita kandidaat hiljemalt 28. oktoobriks.

Lisainfo: www.muraste.ee

(Harku valla vabatahtlike tänuürituse korraldustoimkond)

Noorsootöökeskus kutsub tunnustama

Esita kandidaat noortevaldkonna tunnustamisele: aasta noorsootöötaja, huvikool, noortekeskus, noorteühing või –organisatsioon, osaluskogu ja õpilasesindus, noortemalev, noortelaager, kohalik omavalitsus, noorsootööühing, toetaja noorsootöös, tegu noorsootöös ja pikaajaline panus noortevaldkonda.

Avaldusi oodatakse 1. novembril www.entk.konkursiveeb.hitsa.ee. Lisainfo: www.enl.ee.

(Eesti Noorsootöö Keskus)

Ühistransport luubi all

Harku vallavalitsuse esindajad kohtusid bussiettevõtjatega ning Põhja-Eesti Ühistranspordikeskusega (ÜTK).

Seoses sõitjate vähesusega lõpetas oktoobrist Tallinn-Rannamõisa-Suurupi liinil sõitmise kommertsliin 207. Peale läbirääkimisi kommertsliin nr 207 ja liini 237 vedajatega ning kohtumist ÜTKga tehti otsus, et hetkel Suurupis Kallaku ja Liivakivi tee piirkonda uut bussiliini ei avata. Uut hanget ettevalmistades vaadatakse üle liinimarsruudid ja tehnilised nõudmised ning võimalusel seatakse tingimuseks väikebusside olemasolu. Kommertsliini 207 puudumisel jääb teenindamata üks bussipeatus, ülejäänud peatused katavad avalikud liinid. ÜTK on Tallinn-Suurupi liinile nr 129 lisanud täiendavaid bussiringe: tööpäevadel 22 ringi (varem 8) ja nädalavahetusel 10 ringi (varem 4). Tulenevalt busside täituvusest vaadatakse bussiliinid üle ning vajadusel lisatakse ringe veelgi.

10. septembril viis politsei ja Maanteeamet läbi ühissõidukite kontrollreidi, mille käigus tuvastati bussides mitmeid puuduseid. Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus määras vedajale (OÜ ATKO Liinid) riigihanke lepingu kohaselt maksimum summas rahalise trahvi. Juhul kui järgnevate kontrollreidide käigus tuvastatakse samaväärne rikkumine, on ÜTKl õigus alustada lepingu lõpetamise protsess.

Nii ÜTK kui Harku vallavalitsus soovitavad, et juhul kui kodanikud märkavad olukordi, kus ühistranspordis võib esineda oht sõitjatele, pöörduda kohe politsei poole. Samuti on oluline, et ühistranspordiga seotud info jõuaks kohe ka kas Põhja-Eesti Ühistranspordikeskusesse (info@ytkpohja.ee) või Harku vallavalitsusse (harku@harku.ee).

(Harku Valla Teataja)

Tabasalu hariduslinnaku **arhitektuurikonkursi** võitis ideekavand "Mets"

17. oktoobril avas Riigi Kinnisvara AS koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumi, Harku Vallavalitsuse ning Eesti Arhitektide Liiduga korraldatud Tabasalu haridushoonete kompleksi arhitektuurikonkursi võistlustööde nimekaardid.

HARKU VALLA TEATAJA

Just selline hakkab välja nägema tulevikus Tabasalu hariduslinnak. */ Foto: Hoov AB OÜ ja Doomino Arhitektid OÜ*

"Tänapäevane koolikeskkond on õpilaste rahulolu ja hea õppetöö alus ning riigigümnaasiumid peavad siin olema suunanäitajad," ütles haridus- ja teadusminister Mailis Reps. "Mul on hea meel, et konkursile laekus sedavõrd palju huvitavaid töid, sest meie laste tulevik on kõigile oluline. Soovin võitjale edu, ja juba mõne aasta pärast saame siinsamas avada uue koolihoone."

"Loodav hariduslinnak on kahtlemata Tabasalu ja kogu Harku valla jaoks lähiaja üks olulistest objektidest. Usun, et täna võitnud ideekavand "Mets" on kindlasti nii arhitektuurilises kui ka esteetilises mõistes tipplahendus," sõnas vallavanem Erik Sandla.

Vallavanema sõnul õpilastest puudu ei tule. "Uues linnakus on piisavalt ruumi, et kõik, ka need, kes praegu sõidavad igapäevaselt pealinna, saaksid õppida koduvallas. Samuti saavad riigigümnaasiumisse õppima asuda Tallinna ning lähivaldade noored," täiendas Sandla.

Konkursi võitnud ideekavandi "Mets" autoriteks on Andro Mänd ja Pelle-Sten Viiburg arhitektuuribüroodest Hoov AB OÜ ja Doomino Arhitektid OÜ. Mõlemad võidutöö autorid on Eesti Kunstiakadeemia vilistlased, Viiburg on varasemalt lõpetanud Tabasalu Ühisgümnaasiumi. "Otsus ideekonkursist osa võtta sündis kiirelt. Olen oma lapsepõlve elanud Tabasalus, omandanud siin koolihoones hariduse. Mäletan, kuidas seda koolihoonet ehitati. Täna ideekavandit luues ning siinset ümbruskonda tundes oli teada, mis siin võiks olla," sõnas Viiburg.

Andero Mänd on varem panustanud Viljandi ja Rapla riigigümnaasiumi projekteerimisse.

Arhitektuurikonkurs koordinaator ja Riigi Kinnisvara projektidirektor Taavi Aare põhjendas žürii valikut: "Võidutöö on arhitektuurselt atraktiivne ja põnev, arvestab piirkonnaga ning on leidnud kõige parema kompromissi erinevate hoonete vahel nii ruumiprogrammis kui ka välialade lahenduses." Lisaks märgiti, et energiatõhusust arvestades on võidutöö tugevaim kavand.

Arhitektid Andro Mänd ja Pelle-Sten Viiburg tutvustamas hariduslinnaku plaani. */ Foto: Liina Rüütel*

Tunnustused

Kokku laekus konkursile 9 ideekavandit.

Teisele kohale tulnud ideekavandi "Campus" esitas konkursile Arhitekt Must OÜ ning autoriteks on Alvin Järving, Ott Alver, Mari Rass, Lisett Laurimäe, Andreas Krigoltoi ja Sander Paling. Kolmanda koha saavutanud "Käpp" autor on Villem Tomiste OÜ Stuudio Tallinnast.

Ergutuspreemia võitsid ideekavandid "Võsavillem", mille autoriteks on Anto Savi, Jürgen Lepper, Maiu Hirtentreu ja Kaidi Piirimets arhitektuuribüroost BOA OÜ ning "Pesapuu" esitanud Arhitektuuribüroo JVR osaühing ning autorid Velle Kadalipp, Paulina Pähn ja Kalle Vellevoog.

Hariduslinnak

Tabasalu alevikku kavandatavas haridushoonete kompleksis asuvad Tabasalu riigigümnaasium, 6-klassiline põhikool ning kultuuri- ja spordihoone.

Tabasalu riigigümnaasiumi koolihoone on planeeritud kuni 540 õpilasele, põhikool kuni 500 õpilasele ning kultuuri- ja spordihoonesse kavandatakse täismõõtmetega spordisaal kuni 500 pealtvaatajale. Planeeritava riigigümnaasiumi netopind on ca 4100 m², põhikool ca 5100 m² ning spordi- ja kultuurihoone netopind ca 2000 m². Uus Tabasalu haridushoonete kompleks on plaanis avada 2021. aasta sügisel.

Projekteerimistööde maksimaalne maksumus on 772 500 eurot, millele lisandub käibemaks. Gümnaasiumihoone ehitustöid rahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondist ning riigieelarvelistest vahenditest.

Konkursist tulemuseni

Ideekavandite seast tegi valiku žürii, kuhu kuulusid RKASist Taavi Aare, Haridus- ja Teadusministeeriumist Indrek Riisaar, Harku vallavanem Erik Sandla ning Arhitektide Liidust Reet Valk, Markus Kaasik, Ahti Kooskora ja Hanno Grosschmidt.

Ideekonkursi preemiafond on kokku 36 000 eurot, mis jaguneb järgmiselt: I koht 12 000 eurot, II koht 9000 eurot ja III koht 6000 eurot. Ergutuspreemiaid anti välja kaks ning kokku summas 9000 eurot.

Järgmisena korraldab Riigi Kinnisvara AS väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse projekteerimistööde tellimiseks ideekonkursi võitjaga. "Järgneb aasta-poolteist väga intensiivset projekteerimist, enne kui ideekavandist projekti saab. Seejärel läheb lahti tõsine ehitustöö," rääkis Viiburg.

Kallaste tn 12, Tabasalu

HARKU VALLAMAJA ON AVATUD:

E	T	K	N	R
8.00–18.00	8.00–16.00	8.00–16.00	8.00–18.00	8.00–14.30
*14.00–18.00			*9.00–12.30	

***Ametnike vastuvõtuajad. Ametnike vastuvõtt toimub eelregistreerimisega telefonil 600 3848 või harku@harku.ee.**

Harku Valla Teataja

VÄLJAANDJA
Harku Vallavalitsus
Kallaste tn 12, Tabasalu 76901,
Harju maakond
tel 600 3848, faks 600 3854
www.harku.ee

TOIMETUS
Toimetuse telefon: 5556 5434
Vastutav toimetaja Liina Rüütel,
606 3830, liina.ruutel@harku.ee
Toimetaja Mari Kukk, mari.kukk@harku.ee
Küljendaja Nigul Treimann

REKLAAM JA MÜÜK
5556 5434
vallaleht@harku.ee
Artiklid ja kaastööd:
vallaleht@harku.ee

TRÜKK
AS Kroonpress

Vallaleht ilmub iga kuu teisel ja neljandal kolmapäeval (v.a juulis, novembris ja detsembris). Harku Valla Teataja kanne toimub kolme tööpäeva vältel alates vallalehe ilmumispäevast. Kaastööd ja kuulutused palume saata hiljemalt ilmumiseelse nädala esmaspäevaks. Toimetusel on avaldamisel õigus kaastöid lühendada ja redigeerida. Vallalehes avaldamiseks saadetud reklaamidele toimetus keelekorrektuuri ei teosta. Harku Valla Teatajas ilmunud artiklite/uudiste/kajastuste refereerimine on lubatud vaid toimetuse kirjalikul loal.

“Ajujaht” ootab Harku valla elanike ideid

Juba teist korda kutsub “Ajujaht” koos Harku vallavalitsusega üles kõiki ettevõtlikke valla õpilasi, noori ja ettevõtluse kogemusega inimesi enda äriideed “Ajujahile” saatma. Parim idee saab auhinnaks 5000 eurot.

HARKU VALLA TEATAJA

Biofire Harku vallast pärit meeskond Biofire sai eelmisel “Ajujahi” hooajal II koha. */ Foto: Tauno Pääslane*

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ellu kutsutud “Ajujaht” on Eesti suurim äriideede konkurss, kus igaüks saab end, sõpru ning ühist ideed proovile panna ning arendada. Oma äriideed on esitama oodatud kõik – nii noored kui kogenumad, õppivad kui töötavad kui ka need, kel juba ettevõtlusega tegelemise kogemus tagataskus olemas, kuid soovivad karjäärimuutust. Tingimusi on ainult üks – ideega ei tohi rohkem kui 6 kuud olla teenitud rahalist tulu. Osalevatele ideedele pakutakse koolitusi, ning ekspertnõu annavad mentorid, samuti pannakse kõik ideed enne televooru jõudmist proovile.

Eriaauhinnale kandideerimiseks peab olema meeskonnas vähemalt üks Harku vallast pärit liige ning ideed esitades tuleb elukohaks märkida Harku vald.

Idee “müüb”

Eelmisel hooajal esitati konkursile kokku 341 äriideed, millest neli oli pärit Harku vallast: kandideerimisplatvorm VideoCV, tehnika rentimise platvorm Jeprent, põgenemistuba 60Min ning süütegeeli tootja Biofire. Parimaks osutus süütegeeli tootja Biofire, kes saavutas teise koha ja viis 75 000 euro suurusest auhinnafondist koju 20 000 eurot.

Eelmine hooaeg tõestas, et Harku vallas leidub palju ettevõtlikke inimesi. „Loodame, et möödunud hooaeg andis kõhklejatele veel rohkem motivatsiooni, mistõttu otsustasime jätkaga koostööd “Ajujahiga” ja ootame vallast pärit äriideid ka tänavu,“ kutsub vallaelanikke üles vallavanem Erik Sandla.

“Ajujahi” 12. hooajal kandideerivad osalejad 60 000 € suurusele auhinnafondile.

“Ajujaht” ootab ideid 28. oktoobrini. Lisainfo veebilehel www.ajujaht.ee.

Elukohaandmed tasub rahvastikuregistris hoida täpsetena

Et mitte ilma jääda avalikest teenustest, tasub kohalikule omavalitsusele esitada oma täpsed elukohaandmed.

MERJE KLOPETS
Siseministeerium

Tegelike andmete esitamine tagab elanikule paremad võimalused. */ Foto: Fotolia*

Uuel aastal jõustub rahvastikuregistri seaduse muudatus, mille tulemusena jäävad rahvastikuregistris tühjaks nende inimeste elukoha andmed, kes pärast kolimist pole oma elukoha andmeid uuendanud ja kelle puhul eelmise korteri või maja omanik on palunud nad enda juurest välja registreerida. Selle tulemusena on inimese elukoht registreeritud praegu linna või valla täpsusega.

Probleemide vältimiseks soovitame kõigil, keda muudatus puudutab, esitada esimesel võimalusel oma täpsed elukohaandmed omavalitsusele. Andmete muutmist ei tasu jätta viimasele hetkele, sest muidu võib jaanuaris tabada halb üllatus, kus inimene jääb ilma elukohaga seotud avalikest teenustest nagu lasteaiakoht, juhiloa pikendamine vms.

Registreeri elanikuks

Elukoha registreerimine on lihtne – seda saab teha veebilehel www.eesti.ee, samuti võib pöörduda Harku vallavalitsuse poole nii isiklikult, posti (Kallaste tn 12, Tabasalu) kui e-posti teel (Kadri.Kelgo@harku.ee). Täna kehtiva seaduse kohaselt on inimesel kohustus elukoha andmeid uuendada 30 päeva jooksul alates uude elukohta elama asumisest, uuest aastast on see tähtaeg 14 päeva.

Tegelike elukoha andmete esitamine on kasulik nii inimesele endale, kohalikele omavalitsustele kui ka riigile. Elukoha registreerimisega omandab inimene õiguse valida kodukoha omavalitsuse juhte ning saada sealt teenuseid ja toetusi. Riigiasutused saadavad kutseid näiteks vähi sõeluuringule just rahvastikuregistrisse registreeritud aadressil. Ja mis samuti tähtis: kui inimese elukoht on registreeritud õigele aadressile, laekuvad tema makstavad maksud tegelikku elukohta ja kohalik omavalitsus saab talle selle eest pakkuda paremaid teenuseid, korras teid ja ilusat ümbruskonda, kooli- ja lasteaiakohti lastele.

Kui Tallinn välja jätta, siis Harju maakonnas puudutab muudatus enam kui 2800 inimest, neist 170 on registreeritud Harku valda. Üle Eesti aga enam kui 38 000 inimest, kellest ligi 40 protsenti on välisriikide kodanikud. Tõenäoliselt on märkimisväärne osa neist tegelikult Eestist lahkunud.

Noortevolikogu veerg

Foto: erakogu

Carmen Katariina Sikk: *“Märkame ja tegutseme, sest hoolime“*

Harku valla noortevolikogu aseesimees Carmen Katariina Sikk võtab kokku organisatsiooni esimese tegevusaasta.

Harku valla noortevolikogu loodi 2017. aasta sügisel, kuhu kandideerimine tundus meile, praegustele noortevolikogu liikmetele, hea võimalusena rääkida kaasa küsimustes, mis aitavad noorte elu vallas paremaks muuta. Juriidiliselt korrektne on öelda, et oleme noortest koosnev nõuandva õigusega esinduskogu, esindame Harku valla noorte huve ja meie põhitegevus on kaasata noori osalema ühiskondliku elu korraldamises. Miks see meile huvi pakub? Sellepärast, et me ei jäta probleemide lahendamist teistele – märkame probleemi ja tegutseme ise, sest nii saame kindlad olla, et asjad liiguvad õiges suunas ja leiavad lahenduse.

Algselt kuulusid noortevolikokku kaheksa liiget, tänaseks seitse. Oleme noortevolikogu esimene koosseis, mis tähendab, et meil tuli alustada nullist – kuvandi loomine (sh logo kujundamine), tutvumine teiste noortevolikogude töökorraldusega, probleemide kaardistamine.

Ideed ja probleemid noortelt

Esmalt toodi välja busside liikumine erinevates piirkondades. Mõned Väänas elavad õpilased tundsid muret vähese bussiliikluse pärast – näiteks buss Vääna sõidab alles õhtul, mistõttu tuleb õpilastel mitu tundi kuskil aega surnuks lüüa. Samuti märgiti, et bussid võiksid sõita ka hilisematel aegadel ja nädalavahetustel, mis võimaldaks noortel mõnikord näiteks hilisemat kinoseanssi vaatama minna, muretsemata, kas ikka saab koju tagasi.

Spordihuvilised noored mainisid 2017. aastal renoveeritud Tabasalu spordikompleksi staadioni kasutamisvõimalusi. Nimelt olid paljud häiritud, et staadionilt saab kasutada vaid raha eest. Selle eest tuleb tasuda küll vaid mõned eurod, aga tervisespordi harrastamine võiks valla inimestele staadionil olla tasuta. Noored uskusid, et see suurendaks füüsilist aktiivsust, kui neil oleks võimalik sõpradega seal treenimas käia – rannavõrkpalli või -tennist mängida, korvpalli või jalgpalli harrastada või lihtsalt staadionil ringe joosta. Seal on kõik vajalik sportimiseks olemas ja tore oleks selle kasutamist tasuta võimaldada.

Lisaks soovitati valda ehitada veel *discgolf*i radasid. See mäng on viimastel aastatel muutunud noorte hulgas väga populaarseks. Hetkel on Harku vallas kaks *discgolf*i rada – Muraste paemurrus ja Vääna-Jõesuus.

Samuti pöörati tähelepanu Vääna jalgpalliplatsi renoveerimisvajadusele. Kohalike sõnul oleks jalgpalliplats väga populaarne, aga halva seisukorra tõttu ei ole seal võimalik mängida.

Meiega on jagatud veel palju ideid ja juhitud tähelepanu erinevatele aspektidele või murekohtadele, mis vajaksid tähelepanu ja ahendust. Nende murekohtade likvideerimise ja ideede elluviimise nimel me hetkel töötame. Anname parima, et kõigil noortel oleks Harku vallas hea elada nii praegu kui tulevikus.

Kui leidub noori, kellel on ideid, kuidas muuta elu Harku vallas paremaks, siis ootame alati kõiki oma mõtteid avaldama. Võite meile kirjutada meilile noortevolikogu@harku.ee ja oma ideedest märku anda.

Muinsuskaitseameti tunnustus *Harku valla hoonetele*

Muinsuskaitseamet andis 25. sünnipäeva auks toimunud vastuvõtul üle tunnustused aasta parimatele. Kokku anti välja 29 tunnustust, neist kaks Harku vallas asuvatele objektidele.

LIINA RÜÜTEL
Kommunkatsioonijuht

Kultuuriminister Indrek Saar, vallavanem Erik Sandla, tavandimaja arhitekt Reio Avaste ning Vana-Pääla mõisa omaniku esindaja. */ Foto: Muinsuskaitseamet*

Tänavune tunnustuse saajate nimekiri on väga mitmekülgne – siin on nii Tallinna vanalinnas asuva keskaegse hoone oskuslikud taastajad kui ka 1980ndatest pärineva Saare KEKi maja uuele elule aitaja. Kindlasti jäävad tunnustatavate hulgas silma ajaloolisesse keskkonda sobivalt kavandatud uusehitised, neid valis komisjon sellel aastal välja koguni neli. Ühtmoodi hästi on ajaloolisse keskkonda sobitatud Maarjamäel asuv filmimuuseum ja hoidlahoone, Palamuse muuseumi uus külastuskeskus, Vastseliina piiskopilinnuse palverändurite maja ja Rannamõisa tavandimaja. Kõik need uued hooned lisavad oma kõrge arhitektuurse kvaliteediga väärika ajalooga paikadele omapära. Tänavused restaureerimispreemiad näitavad elavalt, et just kultuuripärand on see, mis teeb kaasaegsest keskkonnast kaasaegse – mitmekihilise, huvitava ja kultuurse," ütles Muinsuskaitseameti peadirektor Siim Raie.

Kokku anti välja 29 tunnustust 11 kategoorias. Kahes kategoorias tunnustati Harku vallas asuvaid objekte.

Muinsuskaitseameti vastuvõtul osalenud Harku vallavanem Erik Sandla oli uhke, et meie valla objekte on märgatud. "Meie koduvalla "nägu" on pidevas muutumises ning mul on hea meel, et tänavu valmis üks täiesti omanäoline uus hoone ning rekonstrueeriti sajandeid tagasi ehitatud ja seni unustustehõlmas olnud ajalooline Vana-Pääla mõisa peahoone," sõnas Sandla.

Rannamõisa tavandimaja

Ajaloolisesse keskkonda hästi kavandatud uusehitise tunnustuse pälvis 12. juunil avatud Rannamõisa kalmistu leinamaja, rahvakeeli tavandimaja, mis on Rannamõisa kiriku algselt Ranna kabeli nime kandnud pühamu kõrval kaasaegne neogooti stiilis hoone ilmalike talituste läbiviimiseks.

"Leinamaja, nagu seda alguses nimetati, hakati planeerima juba paarkümmend aastat tagasi. Esialgu oli plaanis olemasolevat paekivist abihoonet laiendada, aga täna tõdeme, et pühamu kõrvale täiesti uue ehitise püstitamine oli ainuõige otsus. Tavandimaja kontseptsioonis on arhitekt Reio Avaste ühendanud traditsioonilise sakraalarhitektuuri tunnused Eesti maa-arhitektuuri võtetega, luues kaasaegses arhitektuurikeeles meie valla jaoks ühe viimase aja põnevaima hoone," rääkis vallavanem.

Vana-Pääla mõisa peahoone

Hästi taastatud mälestiste kategoorias tunnustati tänavu suvel täielikult rekonstrueeritud 17. sajandist pärinevat väikese poolkelpkatusega Vana-Pääla mõisa peahoonet. "Vaid mõned aastad tagasi oli Vana-Pääla mõisa peahoone Muinsuskaitseameti registris arvel kui avariiline mälestis, millel puudusid ajaloolised väärtuslikud detailid, uksedaknad ja põrandad. Ja täna avaneb meile mõisast mööda sõites suurepärane vaade ideaalselt rekonstrueeritud hoonele. Mul on hea meel, et mõisa tänased omanikud on koostöös muinsuskaitse ja arhitektidega hoone ajastu eeskujude järgi põhjalikult taastanud," sõnas Sandla.

"Mineviku ja tänapäeva sidumine *on olnud projekti kõige põnevam osa"*

Eelmisel aastal otsustas Urmas Ambur valla eelarve kujundamisel kaasa rääkida. Nüüd on ideest jõutud teostuseni – bussi saab oodata ajaloohõngulistes betoonist paviljonides. Veel on võimalik kõigil vallaelanikel kodukandi hüvangu nimel kaasa rääkida.

MARI KUKK

Urmas Amburi mõte – betoonist bussiootepaviljonide rajamine peatustesse, mille asukohad oleksid ligilähedased Peeter Suure merekindluse maismaaraudtee varasemale asukohale – on tänaseks teoks saanud. "Mul oli hea meel, kui hääletuse tulemused teatavaks said ja selgus, et ettepanek võitjaks osutus," kõneleb Ambur ja toonitab, et ei pea seda mingiks enda võiduks. "Mina pakkusin lihtsalt välja ühe mõtte, kuidas kaasavat eelarvet võiks üldsuse huvides kasutada ja see ettepanek leidis rohkem toetust kui teised ettepanekud. Seega, kõik 89 inimest, kes selle ettepaneku poolt oma hääle andsid, väärivad tunnustust, sest tänu nende osalemisele sai antud projekt teoks."

Betoonist bussiootepaviljonide projekteerimis- ja ehitushanke, sealhulgas paigaldamine, võitis PR Betoon, mille omaniku Peep Roosmanni kuulutas Eesti Betooniühing 10. oktoobril "Betoonisõbraks 2018". Tunnustus anti välja betooni kui materjali mitmekülgse kvaliteetse kasutamise, betoonile uute kunstiliste väljundite leidmise ja betooni propageerimise eest kogukondlikul tasandil. */ Foto: Ergo Eesmaa*

Amburi sõnul oli tema sooviks vaadata minevikku ja tõsta esile seda, mis siin kandis sada ja enam aastat tagasi toimus: "Tõin välja, et Peeter Suure merekindluse rajamine ulatub 100 aasta taha ning betoonist bussiootepaviljonidega on võimalik kujunda näitlik teekond minevikust tänapäeva. Lisaks oli ettepanekus toodud, et igale bussiootepaviljonile lisatakse ilmastikukindel tahvel, mis kirjeldab selle peatuse asukoha seost Peeter Suure merekindluse rajamise ajastuga. See mõte meeldis paljudele ning sain ka mõningast tagasisidet, et mineviku ja tänapäeva sidumine ongi selle projekti kõige põnevam osa."

Ta ütleb, et sai kaasava eelarve kohta infot Harku valla veebilehelt, aga otsus oma ettepanek esitada tekkis tähtaja viimasel päeval. "Ettepanekute esitamine käis läbi Harku valla veebikeskkonna ja midagi keerulist seal ei olnud," sõnab Ambur.

Mõtteid, kuidas vallas elu paremaks muuta, on tal veelgi varuks: "Sel aastal ma ettepanekut teinud ei ole, aga tähtajani on veel aega. On täiesti võimalik, et esitan ka sel aastal oma ettepaneku ja loodan, et see on kõnetab paljusid."

Oma ettepanekuid saavad esitada kõik Harku valla elanikud kuni 31. oktoobrini. Esitatud ettepanekuid hindab kahe nädala jooksul komisjon, kes valib välja kuni 10 ettepanekut. Neist omakorda valitakse rahvahääletusega välja üks, mis läheb kaasava eelarve raames realiseerimisele. Väljavalituks osutunud objekti valmimist nähakse ette järgmise eelarveaasta vältel. Välja pakutud objekt peab valla eelarve mõistes liigituma investeerimistegevuseks, asuma Harku vallas ning sellest ei tohi tekkida ebamõistlikke kulusid valla järgnevate aastate eelarvetele.

Tingimused ettepanekute esitamiseks:

- **2019. aasta kaasava eelarve elluviimiseks saab ettepanekuid esitada Harku valla iseteeninduskeskkonna kaudu perioodil 1.09-31.10.2018;**
- **ettepanekuid, millele tuleb lisada esialgne ideekavand ja hinnapakkumine, saavad esitada kõik Harku valla elanikud, kelle elukoht asub rahvastikuregistri andmetel Harku vallas;**
- **realiseeritav objekt peab asuma Harku vallas, kuhu on ligipääs kõikidel vallaelanikel, olema avalikult kasutatav ja pakkuma avalikku hüve ning peab valla eelarve mõistes liigituma investeerimistegevuseks, millest ei tohi tekkida ebamõistlikke kulusid valla järgnevate aastate eelarvetele;**
- **kaasava eelarve suurus Harku valla eelarves on kuni 50 000 eurot, mille raames realiseeritakse üks väljavalituks osutunud objekt;**
- **esitatud ettepanekuid hindab kahe nädala jooksul pärast ettepanekute esitamise tähtaega vallavalitsuse moodustatud komisjon, valides välja kuni 10 ettepanekut;**
- **komisjoni väljavalitud ettepanekute seast saavad võitja väljavalimisel osaleda salajase rahvahääletuse kaudu vähemalt 16-aastased isikud, kelle elukoht rahvastikuregistri andmetel on Harku vald;**
- **hääletamine toimub elektrooniliselt volikogude infosüsteemis VOLIS, kus hääletaja identifitseerib ennast isikutunnistuse või mobiil-IDga;**
- **vallavalitsus määrab koha ja viisi, kus saavad hääletada isikud, kellel ei ole arvuti kasutamise ja/või infosüsteemis identifitseerimise võimalust;**
- **iga hääletusel osalev vallaelanik saab hääletada ühe ettepaneku poolt;**
- **hääletamiseperiood on vähemalt 7 päeva;**
- **elluviimisele kuulub enim hääli saanud ettepanek.**

Toimus haridusrahva **tänuüritus**

Harku vallas on tavaks tänada kõiki haridusvaldkonda panustajaid ja tunnustada neist parimaid. Seekord ammutati inspiratsiooni ning nauditi seltskonda Gustav Adolfi Gümnaasiumi Kotzebue majas.

AIVAR SOE
Haridus- ja kultuuriosakonna juhataja

Küsimusele, kas Harku vallas on head haridusasutused, tõstsid saalis pea kõik käe. */ Fotod: Aron Urb*

Kui eelmistel aastatel oli tänuõhtust osavõtjate arv piiratud, siis tänavu 12. oktoobril said kõik soovijad GAGi Kotzebue majja tulla. Vallavalitsus saatis kutse haridusasutustele, kes seda levitasid oma töötajate, hoolekogude, volikogu liikmete ja partnerite seas.

Harku valla poolteistsadat külalist tervitas aatriumis ja andis ülevaate maja saamisloost GAGi abituriendist infojuht Eero Ääremaa. "On rõõm, et meie kooli kogukonna unistuste, visioonide ja lennukate ideede alusel on õnnestunud kujundada funktsionaalne ja vaimustav moderne 21. sajandi õpikeskkond," rääkis Ääremaa.

Seejärel tervitas külalisi ning mõtestas lahti õpetajatöö ja kutsumuse Eesti Õpetajate Liidu juhatuse esimees Margit Timakov.

Esimeste tervituste järel tegid 6.c klassi õpilased (Sandra Jõepere, Marie Aamisepp, Oliver Mätik, Siim Eenma, Walter Saidla) ekskursioone unistuste koolimajas – alustades keldrist ja lõpetades katusel, kust paistab maaliline vaade ning asub tähetorn.

Seejärel jätkati piduliku sündmusega. Vallavanem Erik Sandla tänas oma kõnes kõiki haridustöötajaid panuse eest Harku valla arengusse. "Me teame, et õpetajaks olemine ei tähenda ainult tundide andmist. Lisaks tihedatele koolipäevadele tähendab see pikki õhtutunde kodus, õpilaste töid parandades ja järgmist koolipäeva ette valmistades. Koolitee saab alguse kodust ja õpetajast. Tänane sündmus tuletab meelde lihtsa käsusõna: austagem oma õpetajat!" sõnas Sandla.

Tänuõhtu kontserdil esines GAGi muusikakooli bänd koosseisus Marin Lilienthal (trummid ja laul), Johann Mattias Kammiste (kitarr), Hanna Brigita Kört (klahvpill) ja õpetaja Roland Jairus (bass).

Lisaks rõhutas Sandla koolide ja lasteaedade personali rolli laste ja noorte õpetamisel. "Haridustöötajad on väärtuste edasikandjad. See on väga mitmetahuline, ajamahukas ja suurt tähelepanu nõudev ettevõtmine. Kõige elluviimiseks jääb õpetajal üksi jõudu väheks. Sellist jõudu ammutate te kindlasti kodust. Aga oluline on, et te saaksite jõudu ka kolleegidelt, lastevanematelt ja vallalt. Ilma nende toeta pole võimalik ei uute riigikodanike ega kooliõpetajate kasvamine," täiendas Sandla.

Tänuõhtu jätkus tunnustuste üleandmisega. Vallavanem andis üle 2017/2018. õppeaasta eest Harku vallavalitsuse tänukirjad 28le haridustöötajale ja partnerile: Katre Sinisalu, Krista Kirikall, Svea Sokka, Piret Meltsas, Julika Leppik, Kristina Bode, Monika Sügis, Tabasalu pikapäevaõpetajate meeskond (koosseisus: Reelika Ojatamm, Mendi Liiv, Kristiina Grünthal, Kati Eirand, Ülle Tamm, Ülle Urb, Anneli Orumaa), Kati Liiver, Evi Taberland, Tiiu Mänd, Kairi Stepanova, Rita Kangur, Kirsti Allik, Johanna Sooba, Liudmila Soltanova, Helin Laimets, Kristo Pals, Marika Kuusmann, Mari-Liis Keldo, Marge Kaljurand, Pille Riimaa, Raivo Lung, Jana Loomik, Ivi Madison, Tatjana Zubova, Külli Riistop, Anu Kihulane.

Lisainfo tänukirja sisu kohta on leitav www.harku.ee/tunnustame.

Õnnitleme veelkord kõiki tänukirja saajaid, täname kõiki haridustöötajaid ja haridusasutuste sõpru ning toetajaid. Loodetavasti oli tänuõhtu õpetlik ja inspireeriv oma haridusasutuste õpikeskkonna arendamiseks.

Lisaks eelpool toodule täname ka valgustehnika eest hoolitsenud GAGi vilistlast Alvar Armingut, helitehnikaga tegelenud 5.c klassi õpilast Kim Thor Saani ning õpilaste tegemisi koordineerinud direktori abi Melen Toomsalu.

vaata tänuürituse galeriid: www.flickr.com/HarkuVald

Kogemusõpetus *Tabasalu Ühisgümnaasiumis*

Kogemus on õppimise alus ja stiimul – igasugune õppimine põhineb varem juhtunul ning uut infot mõtestatakse juba olemasolevate teadmiste valguses.

JANE TAMM
Tabasalu Ühisgümnaasiumi kommunikatsioonispetsialist

On täheldatud, et kogemuse omandamisel ei ole õppija mõtete ja tunnete kaasamine vajalik üksnes saadud teabe töötlemiseks, vaid ka selleks, et muuta kogemus õppimiseks (Mulligan, 1993).

Esimest korda Tabasalu Ühisgümnaasiumi ajaloos alustas 12. septembril kogemusõpe, mis kestab terve aasta. Kogemusõpetuses käsitletakse inimese ja ühiskonna toimimist tänapäeval ja tulevikus. Kogemusõpetuse vahendusel kujundatakse õpilastes oskusi näha minapilti tulevikus ning teha teadlikke valikuid, lähtudes ühiskonnas kehtivatest väärtustest ja moraalinormidest. Õppe vältel kujundatakse õpilastes tahet toimida kõlbelise ja vastutustundliku ühiskonnaliikme ning isiksusena.

Kõik loengud on toeks, et õpilasel areneks suutlikkus analüüsida oma käitumist ja selle tagajärgi, sobival viisil väljendada oma tundeid, aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada nendega suheldes, ennast kehtestada, seista vastu ebaõiglusele viisil, mis ei kahjusta enda ega teiste huve ning vajadusi. Kogemusõpetuse kaudu õpitakse tundma ning järgima ühiskondlikke väärtusi, norme ja reegleid, omandatakse teadmisi, oskusi ja hoiakuid sotsiaalselt aktsepteeritud käitumisest ning inimeste vastastikustest suhetest, mis aitavad kaasa tõhusale kohanemisele ja toimetulekule perekonnas, eakaaslaste hulgas, kogukonnas ning ühiskonnas.

Kogemusõpetusega taotletakse, et õpilane areneks terviklikuks isiksuseks, kes suhtub endasse ja teistesse positiivselt, arvestab kaasinimesi, lähtub oma tegevuses üldinimlikest väärtustest ning näeb ja mõistab ühiskonnas toimuvat.

Väärtuskasvatus ja hoiakute kujundamine toimub vaimses õpikeskkonnas üksteist mõistvas õhkkonnas ning on suunatud õpilaste positiivse mõtlemise arendamisele oma arengu- ja toimetulekuvõimaluste üle.

Kogemusõpetus on mõeldud 8. klasside õpilastele. Lektorid on valitud eelkõige oma valdkonna kogemuse järgi, näiteks Martti Poom (Peadisainer OneTouch Technology Ltd aka sPoom bändist 5Loops), Mihkel Salm (Kultuurikatla MarketLab´i juhataja ja IT tarkvaralahenduste looja), Kairi Põldsaar (Maapõue uuringute spetsialist, TÜ), Epp Kärsin (suhteekspert, Amare Luna), Kaidi Peets (superviisor, coach ja koolitaja, AASK Consult), Kaido Pajumaa (koolitaja, ettevõtte juht, Motivaator), Peeter Pihel (Eesti tippkokk) ja paljud teised.

Kogemusõpetus hõlmab järgnevat:

- **ajaplaneerimine**
- **hügieen**
- **eetika (riietus, käitumine, lauareeglid, viisakusreeglid)**
- **enesekehtestamine (jää alati iseendaks, kuidas saada seda, mida soovid)**
- **esinemisoskus**
- **müük (ka enda oskuste)**
- **seltskonnatants**
- **karjääriõpe (CV, raamatupidamine, eelarve, kokkuhoid)**
- **pereplaneerimine**
- **esmaabi (ravimine, rohud, haigused, rüht, kehahoiakud)**
- **endale eesmärkide seadmine (eesmärkide mõõdetavus, tahe)**
- **arvutioskus (Excel, Word, Powerpoint)**
- **suhted (armastus, armukadedus, vanematega suhtlemine – erinevad generatsioonid)**
- **meeskonnatöö (teistega arvestamine, kaasamine, kokkulepped)**
- **juhtimine (tulevased ettevõtjad)**
- **kommunikatsioon (suhtluskanalid, sotsiaalmeedia)**
- **riigikaitse - strateegia, küber kaitse, NATO**
- **investeerimine**
- **olulise ja mitteolulise eristamine – toimetulek kiires tänapäeva elutempos**
- **läbipõlemine - kuidas stres siga toime tulla, kellelt abi paluda**
- **erinevate ametiasutuste pädevused (kes, mille puhul aitab, kuhu pöörduda, kui vajan abi – tarbijakaitse, tööinspektsioon, usaldustelefon, lasteabi)**
- **toitumisnõustamine**
- **kriminalistika**

* Boud & Prosser, 2002; Boud & Walker, 1993.

Kuidas märgata ja aidata **hädas olevat last**?

Harku vallavalitsuses 17. oktoobril toimunud infopäeval jagati tugispetsialistidele teavet, kuidas abistada lapsi ja noori.

MARI KUKK

Tugispetsialistide infopäeva avas sotsiaal- ja tervishoiuosakonna juhataja Tiia Spitsõn. */ Foto: Mari Kukk*

„Valla haridusasutuste spetsialistidele ning meie koostööpartneritele on ühised infopäevad pikaaegne traditsioon," selgitas Harku valla lastekaitsespetsialist Helve Keel ürituse üht tahku. Kogunemise eesmärgiks oli jagada olulist teavet inimestele, kes lastega töötavad ja neid nõustavad. "On oluline, et oskaksime märgata lapse abistamise vajadust ja juhendada peret lapsele abivõimaluste saamisel," sõnas Keel ning rõhutas, et lastekaitse spetsialistid peavad väga oluliseks koostööd tugispetsialistidega ja teiste koostööpartneritega, mistõttu korraldataksegi aastas kakskolm infopäeva, kus jagatakse teavet uute teenuste, programmide jpm kohta.

Abivajav ja hädaohus laps

Seekordsel kogunemisel võttis esimesena sõna Andres Aru Õiguskantsleri büroost teemal "Abivajavast lapsest teatamine: millest, millal ja kellele teatada?"

Ta toonitas, et kõigil on seadusest tulenev kohustus anda teada abivajavast lapsest. "Valla- või linnavalitsuse spetsialistidele info edastamine on oluline, sest mida varem probleeme ja muresid märkame, seda kiiremini saame aidata," tõdes Aru ja tõi välja erisuse hädaohus oleva ja abivajava lapse vahel. Märgates last, kes on hädaohus, tuleb sellest viivitamatult teavitada politseid ning informeerida lastekaitsespetsialiste. Abivajava lapse areng on ohus pikemas perspektiivis. Lastekaitse töötajatel peab olema olemas info, mida lapsega on tehtud, millistе spetsialistide juures käidud ja milline on plaan edasiseks, vahel aga on tegevus koordineerimata.

Lasteabi telefoni numbril 116111 saab 24 tundi ööpäevas helistada, kui on vaja teatada abivajavast lapsest. Hädaohus lapsest tuleb teatada viivitamatult 110 või 112. Aru manitses ettevaatlikkusele isikuandmetega ümberkäimisel, mis mingil juhul ei tohi olla avalikult kättesaadavad, see võib lapse ohtu seada.

Lasteabi telefoniteenusest

Järgmise ettekandega esines Mari-Liis Mänd Sotsiaalkindlustusametist, kes kõneles lasteabi telefoniteenusest ja võimalustest abi saamiseks. Ta tõi välja, et aadressil www.lasteabi.ee kaudu on võimalik noorel *online*'is vestelda ja/või saata e-kiri. Pöördumised salvestatakse ja arhiveeritakse, et vajadusel infot politseiga jagada, aga ennekõike tehakse seda enda tarbeks ja asjaolude täpsustamiseks. Mänd tõi ettekandes esile mõned laused, millega nende poole pöördutakse – need väljendavad ebakindlust, kas ikka on pöördutud õigesse kohta, mistõttu on oluline noori julgustada murest kõnelema. Vahel, tõdes ta, on lastel kergem pöörduda kirjalikult, ning avaldas teemad, millega nad sotsiaalkindlustusametis kokku puutuvad – lahutavate vanemate omavaheline halb läbisaamine ja lapsega manipuleerimine, vaimse tervise mured, enesehävituslikud mõtted ja teod, sõltuvushäired, väärkohtlemine, internetikius jne.

Ohvritel ja tema lähedastel on õigus abile

Evelin Müürel kõneles ohvriabi ja lepitusteenusest, mida Sotsiaalkindlustusamet pakub. Müürel tõdes, et kuuekümne protsendi ulatuses on pöördujate murekohaks lähisuhtevägivald. "Esimene asi, mida meie pakume, on emotsionaalne tugi ja nõustamine," sõnas ta. Kliente on seinast seina, lastest raukadeni. „Kui inimene on sattunud ohvriks, on tal õigus saada psühholoogilist abi nii endale kui lähedastele. Hüvitist abi saamiseks on võimalik taotleda kuni 3 aastat pärast süütegu."

Lepitusteenusest rääkides tõi ta välja, et vahel saadakse selle tegevusest valesti aru: "Meie lepitajatena vahendame konflikti. Me ei lepi ära, me lepime kokku. Sekkume tülisse erapooletutena ja katsume pooltega kõneledes saavutada kokkuleppeid."

Psühhiaatrilise abi saamise võimalused

Kristiina Koorits PERHi Psühhiaatriakliinikust kõneles psühhiaatrilise abi saamise võimalustest lastele ja noorukitele. Ta tõi välja, et esmalt saab pöörduda perearsti või kooli spetsialisti poole, kes vajadusel edasisi juhtnööre jagavad. Koorits tõi välja märgid, millele spetsialist peaks tähelepanu pöörama – meeleolumuutused, suitsiidioht, ennast või teisi kahjustav käitumine, ärevushirmud, õpi- ja suhtlemisraskused. Psühhootiliste sümptomite korral, sotsiaalset isolatsiooni täheldades, autismispektrihäiretega kaasnevate raskuste ja probleemide ilmnemisel ning ambulatoorse ravi ebaõnnestumisel tuleks pöörduda psühhiaatriakliinikusse. Ta tõi välja eelmise aasta statistika – 13–19aastaste noorte seas olid peamiseks põhjusteks, millega psühhiaatri poole pöörduti, depressioon ja ainete tarvitamine.

Abi saamiseks ei ole vaja saatekirja. Alla 13aastased saavad pöörduda lastehaiglasse psühhiaatriaosakonda, vanemad kui 13 suunatakse Seewaldisse.

Ta selgitas ravi- ja tugivõimalusi ning tutvustas tasuta ja tasulise abi saamise ning erakorralise abi kontakte.

Kui vajad abi või tahad teavitada

HARKU VALLA LASTEKAITSE SPETSIALISTID
Kallaste tn 12, Tabasalu
www.harku.ee/lastehoolekanne

- **Helve Keel**
  tel: 515 4807
  e-post: helve.keel@harku.ee
  Tööpiirkond: Ilmandu küla, Meriküla, Muraste küla, Rannamõisa küla, Suurupi küla, Vahi küla
- **Kaja Saat**
  tel: 5551 1706
  e-post: kaja.saat@harku.ee
  Tööpiirkond: Adra küla, Harku alevik, Harkujärve küla, Humala küla, Kumna küla, Kütke küla, Laabi küla, Tiskre küla, Tutermaa küla, Türisalu küla, Valla täpsusega, Viti küla, Vääna-Jõesuu küla
- **Liisa Rüütel**
  tel: 5558 3442
  e-post: liisa.ruutel@harku.ee
  Tööpiirkond: Liikva küla, Naage küla, Sõrve küla, Tabasalu alevik, Vaila küla, Vääna küla

HARKU VALLALE TEENUSEOSUTAJAD

- **Önne Aas-Udam**
  psühholoogiline nõustaja, loovterapeut
  tel: 528 7288
  e-post: onneaas.udam@gmail.com
- **Arvo Viirsaar**
  IMAGO pereteraapia terapeut, transpersonaalse psühholoogia terapeut
  tel: 554 8113
  e-post: arvo.viirsaar@gmail.com
- **Marge Vainre**
  Pereterapeut, Gordoni perekooli ja PREP-paarisuhtekoolitaja
  tel: 5660 7054
  e-post: marge.vainre@gmail.com
- **Viktoria Saat**
  psühholoog, terapeut, koolitaja
  viktoria@viktoriasaat.ee
- **Marika Ratnik**
  pereterapeut, loovterapeut
  e-post: marika.ratnik@mail.ee
- **Aet Lass**
  psühholoog-nõustaja, pereterapeut
  tel: 5194 9555
  e-post: aetlass@gmail.com
- **Uve Schubert**
  terapeut, tugiisik
  e-post: uvekas@gmail.com

TASUTA VÕIMALUSED PSÜHHOLOOGILISE JA PSÜHHIAATRILISE ABI SAAMISEKS

- **Lasteabi**
  www.lasteabi.ee
  Esmane sotsiaalne ja kriisinõustamine, abivajavast või kadunud lapsest teatamine.
  Üleriigiline tasuta ja ööpäevaringselt töötav lasteabi telefon: 116111
- **Ohvriabi Eestis**
  Psühholoogiline nõustamine
  www.palunabi.ee
  Infotelefon: 612 1360 või 16106
- **MTÜ Laste ja Noorte Kriisiprogramm**
  Psühholoogiline abi pereliikme kaotanud lastele:
  tel: 506 9658
  www.lastekriis.ee
- **Laste Vaimse Tervise Keskus**
  Registratuuri telefon 678 7400,
  e-post: psuhhiaatriakliinik@lastehaigla.ee
  www.lastehaigla.ee/psuhhiaatriakliinik
- **Põhja-Eesti regionaalhaigla psühhiaatriakliinik**
  Registratuuri telefon: 617 2644, 617 2623, valvetoa telefon: 617 2650
  www.regionaalhaigla.ee
- **Anonüümne psühholoogiline veebinõustamine**
  www.lahendus.net

Valla lastekaitse ühing seadis tulevikusihte

Alates 2002. aasta märtsist tegutsenud Harku valla lastekaitse ühing oli veel mõned nädalad tagasi küsimuse ees – kuidas edasi?

KAJA RASMANN
Harku valla lastekaitse ühing

Ühingu laiemaks eesmärgiks on Harku valla laste huvide ja õiguste kaitsmine ning arengu toetamine läbi teavitustegevuste, sündmuste korraldamise ning panustamise laste heaolusse.

Organisatsiooni panustavad vabatahtlikud (kes iga-päevaselt, kes sündmuste lõikes), oma energia, aja, teadmiste ja oskustega.

Juba 16 aastat tegutsenud ühinguna leidsime end olukorras, kus juurde on tulnud mitmeid organisatsioone ning vähenenud vabatahtlike aktiivsus. Saabus aeg, kus oli vaja teha otsus – kas jätkata või lõpetada? Vaadata tuli üle ühingu eesmärgid, fokusseerida mõtted ning uuendada visiooni. Jäi aga küsimus, kuidas?

Värskendame agendat

Otsuse langetamiseks pidasime vajalikuks protsessi kaasata kompetentseid spetsialiste, kes näeks asju teisest vaatevinklist. Tänu kohaliku omaalgatuse programmist (KOP) toetust saanud projektile "Värskendame agendat" viisime koostöös koolitajaga ettevõttest Meta Profit läbi mitmeid koolitusi ühingu liikmetele – analüüsisime rõõme ja muresid, seadsime piire ning vaatasime laiemat pilti.

Sai selgeks, et tahame ühinguna areneda suuremaks ja senisest olulisemaks. Leidsime, et meie ühing võiks olla käsi ja hingi koondav organisatsioon. Käed ju saavad olla nii andjad kui ka saajad. Tahame, et meie ühing oleks koht, kust abi saab ja et läbi ühingu oleks võimalik abiks olla just neile, kellel elus käia veidi keerulisem tee.

Ilmselt enamus meist mõtleb, kuidas kaasata tegevustesse passiivseid lapsi ja noori. See on justkui igavene dilemma, mille ees me päevast päeva nõutult seisame. Viimasel lastekaitsepäeval tõime mängu mullipallid ja nii mõnigi noor lõbutses selle palli sees. Jalkatrenni poisidki said pallis veereda, mitte ise palli taga ajada. Tundsime, et õnnestus veidi rohkem noori kaasa haarata. Jätkame, sest oleme veendunud, et üheskoos mäkke ronida on kergem kui üksi ning vaid tippu jõudes on võimalik eufooriat ja õnnetunnet kogeda.

Anname parima, et juba 2. detsembril toimuval jõuluretkel oleks meiega koos tegutsemas palju lapsi ja täiskasvanuid.

Oleme tänulikud KOPile, kes toetas meie projekti, andes motivatsiooni jätkamiseks. Meie agenda sai värskendatud ning oleme valmis astuma mugavustsoonist välja.

Oled oodatud panustama!

Hea vallaelanik! Kui tunned, et sooviksid vabatahtlikuna panustada Harku valla lastekaitse ühingu töösse, siis võta ühendust, kirjutades aadressil info@harkulaps.ee. Vabatahtlik panustab oma aega, ent lubame, et läbi laste rõõmsate emotsioonide saab selle eest ka midagi väärtuslikku vastu.

Täname südamest kõiki vabatahtlikke, kes on tänavu meie tegevusse panustanud. Meie ühingus on igati lahedad inimesed, kelle toimetamised lähevad asja ette.

Purjetajad panid end hooajal lõpul veel viimast korda proovile. */ Foto: Kristjan Boberg*

Hooaeg lõppes **võidu purjetades**

Purjetajate hooajale pandi vääriline punkt 16. septembril peetud Tilgu sadama jahtklubi karikavõistlustel, kus näidati suve jooksul omandatud oskusi ning võeti mõõtu klubikaaslastelt.

RAUL KALEP
TSJK kommodoor

Kõigile neile lastele, kes alles sellel suvel purjetamisega alustasid, oli see esimeseks võistluseks merel, mis kindlasti andis neile hindamatu kogemuse. Kõik lapsevanemad ja pereliikmed, kes soovisid, võeti klubiliikmete paatidega merele kaasa võistlust jälgima. Kohati tugevate tuulepuhangutega päikesepaisteline sügisilm võimaldas ära pidada kõik vajalikud võistlussõidud. Kuna sellel aastal oli Optimist klassis rohkem võistlejaid kui paate, jagati võistlejad kahte laevastikku. Pärast kahte sõitu pääses finaali edasi kummastki laevastikust 3 parimat purjetajat. Lõpptulemustes olid Optimist klassi kolm parimat Sander Arula, Joosep Iljas ja Kail Laanemets. Neile järgnesid Henri Mirme, Helena Jakobi, Trevor Kallaste, Maur Kortel, Aadam Lember, Maari Kortel, Karl Iljas, Jonas Zimmerer ja Johanna Jakobi. Zoom 8 klassis võitis Karl Purkas ja talle järgnesid Coco Rõõmusaar, Emilie Susi, Kusti Kaarel Pals ja Mia Vaik.

Pärast lainete ja tuulega rassimist merel ootas kaldal kõiki, nii võistlejaid kui ka pereliikmeid, kuum supp ja hea leiliga saunabuss. Mõlema klassi kolme parimat autasustati klubikarikatega ja iga osaleja sai auhinnalaualt endale valida sobiva auhinna. Päikeseline päev merel, kuldsed karikad ja mõnus õhkkond tõid naeru näole nii lastele kui päevast osa saanud pereliikmetele.

Kaua oodatud sadama ehitus algas

Meil on hea meel, et Harku valla, MTÜ Tilgu Sadama Jahtklubi ja kohalike kutseliste kalurite koostöö on kandnud vilja ja alanud on kauaoodatud Tilgu sadama esimese etapi ehitustööd. Selle tulemusena luuakse lisaks kutselistele kaluritele mõeldud paadikohtadele ka head eeldused sadama edasiseks arenguks. Antud etapi valmimine võimaldab ehitada tulevikus välja sadama merepealse osa, mis lahendaks kõigi soovijate merelepääsu ja oleks meie vallale vääriliseks mereväravaks. Loodavad tingimused Tilgus aitavad ellu viia valla uues arengukavas ühe prioriteedina paika pandud valla merepiiri avamise programmi.

Uueks merendushooajaks valmiv sadama esimene etapp on parimaks kingituseks kõigile valla merehuvilistele ja valla külalistele. Jahtklubile annab see sündmus erilise tõuke, et teha põnevaid plaane järgmiseks aastaks meie juubelihooaja läbiviimiseks Tilgus.

Kodustaadionil saab **pea alati võidu**

Viimastel nädalatel on jalgpallis taas toimunud mitmeid põnevaid võistlusi.

RIHO SAKSUS
JK Tabasalu

Mäng võõrsil

23. voorus tuli kohtuda Viimsi JK-ga, keda kevadel olime kodus pingelises mängus lõpuminutil löödud väravaga 2:1 võitnud.

Viimsi ihkas kindlasti oma kodus meile tagasi teha ja kohe kohtumise alguses võttis mängu käik neile positiivse pöörde, sest viimsikad asusid juba avaminutil saadud 11 meetri karistuslöögist 1:0 juhtima. Esialgne viimsikate surve üle elatud, paranes ka meie mäng ja saavutasime mängu üle kontrolli. Hoolimata võimalustest ei suutnud me seekord vastaste väravavahti üle mängida. Hoopis Viimsi skooris teisel poolajal vasturünnakutest 2 korda ja nii tuli seekord oma otseselt konkurendilt vastu võtta 0:3 kaotus.

Kodustaadioni rõõmud

11. oktoobril sai Harku valla rahvas omadele jälle Tabasalu Arenal kaasa elada, vastaseks tabeli punane latern – Raplamaa JK. Meeldejääv õhtu – publikus 358 pealtvaatajat, elevus mängu üle ning lühikontsert ja hümn Tabasalu muusikakooli puhkpilliorkestri poolt. Suur tänu Valdo Rüütelmaale ja tema orkestrile. Peatreener Marko Kristalil oli mänguks kasutada palju klubi enda noormängijaid, keda ta ka julgesti mängitas.

Kohe kohtumise alguses ohjad enda kätte võtnud Tabasalu raiskas kõigepealt kaks 11-meetri karistuslööki, enne kui väravaid sadama hakkas. Poolajaks jõuti sihile vaid korra ja seejärel kostitati teisel poolajal Raplamaad veel viie vastuseta väravaga, seega puhas 6:0 võit Tabasalule. Liigas jätkatakse endiselt Paide ja Viimsi järel ning Läänemaa ees kolmandal kohal.

Tabasalu koosseis: Madis Rajando, Freddie Heinmaa, Sander Žuravljov, Rauno Raid, Kristjan Stüff (46. Kert Koljal), Konstantin Nahk, Alan Arruda (46. Martin Tšegodajev), Kersten Lõppe, Rasmus Tomson (74. Endrik Reose), Edwin Stüf (69. Märten Subka), Lucas Liiva (65. Sten Jakob Viidas).

U17 poiste edu

Meie 2002. a sündinud poiste võistkond saavutas noorte meistrivõistlustel U17 esiliigas esikoha.

Viimases kohtumises tiitli võitmiseks Nõmme Kalju vastu vähemalt viiki vajanud tabasalukad ei jätnud midagi juhuse hooleks ning võitsid oma vastaseid 4:1.

10st mängust võideti 9 (27 punkti) ja edestati teiseks jäänud Tartu JK Tammekat 3 punktiga.

Võidukat võistkonda treenib Risto Sarapik ja võistkonna austamine toimub 28.10 kell 12 Tabasalu Arenal algava JK Tabasalu esindusmeeskonna hooaja viimase mängu vaheajal.

SPORDIUUDISED

Registreeri lapse spordi- ja huvitegevus

Harku valla sporditegevuse ja huvihariduse toetamise korra kohaselt tuleb lapsevanemal kinnitada lapse osalemine sporditreeningul või huvikoolis. Seda saab teha 1. novembrist kuni 1. detsembrini. Harku valla kodulehel www.harku.ee/spordi/huvitegevuse-toetamine.

Lapsevanema kinnitus on aluseks tegevustoetuse maksmiseks spordiorganisatsioonidele või huvikoolidele. Spordi- ning huvitegevuse toetamisel kehtib Harku vallas alates 2012. aastast nn pearahasüsteem. Antud toetus ehk pearaha on ettenähtud spordiorganisatsioonidele ning huvikoolidele huvi- ja sporditegevuse toetamiseks 7-19-aastastele Harku valla noortele. Rohkem infot lapse huvi- ja sporditegevuses osalemise kinnitamise kohta saab klubi treenerilt või juhendajalt.

Lisainfo: e-posti aadressil krista.dreger@harku.ee või telefonil 606 3838.

(Krista Dreger, kultuuri, spordi- ja noorsootööspetsialist)

Harku valla I discgolfi meistrivõistlused

Viimati, kui vallaleht *discgolf*ist juttu tegi, sai rõõmustada Vääna-Jõesuus valminud 9-korvilise raja üle. Lugu lõppes üleskutsega tulevasteks valla meistrivõistlusteks usinasti harjutada ja nüüd on käes üsna tagumine moment need võistlused välja kuulutada.

Väga sobilikult on valla *disc*iparkidest vanema, Muraste juures hea hooga käimas pikisilmi oodatud laiendamistööd, sest mis esivõistlused need poolikus pargis oleks! Oktoobrikuu vältel peaks valmis saama lisanduvate uute radade viskealad ja -koridorid ning ringi tõstetud mõned korvid, seejärel rajatähised ja suur rajakaart, mängualade piirdekupitsad... ja võibki end hea fantaasialennu korral juba ette kujutada Muraste 18-korvilisel rajal häid tulemusi viskamas!

Võistluse korraldamisega tuleb "kapist välja" valla esimene *discgolf*iklubi – Discre DGK. Klubi põhikiri näeb ette ka võistluste korraldamist, et kõik saaksid mängida.

Jälgi täpsemaid juhiseid Facebooki vahendusel ürituse (www.bit.ly/IHVDGMV) ja/või Muraste *discgolf*ipargi lehel (@MurasteDGpark).

(Mihkel Jürisson, Discre DGK)

Alustab mälumänguhooaeg

Lähinädalatel alustavad taas kaks traditsioonilist mälumängusarja – Ajuragin ja Eesti Maakilb – uue hooajaga.

Harku valla mälumängusari Ajuragin on üks Eesti vanemaid kestvaid mälumänge ning 26. oktoobril antakse avastart 45. hooajale. Võistkonda on oodatud kuni kuus mängijat: neli põhi- ja kaks varumängijat. Ühes mängus esitatakse 27 küsimust teemadel: "valla küsimus" +Estica, teadus ja tehnika, ajalugu ja poliitika, loodus ja geograafa, 3-vihje küsimus, "kollane" ja "varia", sport, kultuur, kunsti pilt, persoona või varia pilt, varia. Mälumängud toimuvad kord kuus Bistroo Portsmanis (Teenuste 2, Tabasalu). Seitsmest mängust läheb arvesse 5 paremat tulemust. Vt kalendrit www.harku.ee/kalender.

MTÜ Eesti Mälumänguliidu korraldamisel alustab 17. novembril 20. korda üle-eestiline omavalitsustevaheline mälumäng Eesti Maakilb, kuhu on oodatud kõikide külade, alevike ja valdade esindajad. Võistkonna liikmed peavad elama või töötama (põhikohaga) omavalitsuse territooriumil; üks mängija ei pea vastama neile nõuetele. Külakilva arvestuses võivad osaleda võistkonnad, mille liikmed on esindatava küla (või naaberkülade) elanikud.

Lisainfo ja kalender www.kilb.ee.

(Harku Valla Teataja)

Mõtisklus

Hingedepäeva ja hingedeaja tähendustest

Võta hingedeajal aega mõelda lahkunud lähedaste peale. Fotol on hetk Muraste varahommikust. */ Foto: Riho Kirss*

Hingede aeg on oma kestuselt sama määratlematu ja tähendustelt rikas nagu hing ise. Võime kindlad olla vaid selles, et hingede aeg on sügis ning selles, et sõna "hing" väljendab midagi enamikele inimestele olulist või isegi püha.

AVO ÜPRUS
Harkujärve kogukonnakiriku õpetajat

Öelda, et keegi on hingetu, tähendab sama mis südametu. Hingede päeva dateerimisega on asi selgem: juba 1006. aastal kehtestati teine november hingedepäeva ehk usklike surnute mälestuspäevana, mis jäi samasse tähendusruumi esimesel novembril tähistatud pühakutepäevaga. Eestlastel jääb hingedepäev hingedeaja sisse. Viimase algust on seostatud sügisese pööripäevaga, aga mitte ainult. Paremini, kui mitmed eksiarvamused, aitab hingedeaega mõõta vanasõna, mille kohaselt "hinged vankritega tulid, regedega läksid." Ehk siis loeme hingedeaja lõppenuks, kui maa on valge.

Kuidas siit siis edasi vaadata hingedepäevale ja hingedeajale, millest esimest paljud katoliiklikuks ja teist paganlikuks peavad? Mis on meie hingeaeg ja -päev?

Kas enne 1006. aastat ka hingedele mõeldi? Kahtlemata. See mõtteviis on inimloomusele omane. Inimesed on alati tunnetanud oma lõplikkust ning püüdnud sellele vastu astuda: kohtlaselt, kavalalt või kangelaslikult. Igavese ja lõpliku kohtumispunktis sünnivad erinevad rituaalid ja uskumused. Püütakse tõlgendada ja põlistada oma aimdust lähenemisest pühale. Siia kuulub ka tava hingedele meelehead viia. Uskudes või püüdes uskuda, et sellest elust lahkunu on ometi kusagil alles, köeti hingedele sauna, jäeti toitu lauale või maja esikusse, vahel ka lauta või aita. Usk hingedesse ja nendega suhtlemise vajalikkusesse segunes usuga koha- või muudesse haldjatesse ja vaimudesse. Katoliiklus istutas/külvas sellesse viljakasse pinnasesse Maarja ning Jeesuse ning rahvaluules näeme vahetevahel maa-ema kuvandit jumalaemast eristamatuna. Hinged on ka hiislased, kääpalased, kääpajalg, kääpahaldjas. Aga hinged on ka inimesed oma terviklikkuses: külas oli seitse suitsu, nii nelikümmend hinge kokku. Igaühel hingemaa.

Sauna hing on leil. Leilist (hingest) tuleb lugu pidada. Seetõttu ei tohi saunas kellestki halba rääkida. Samas saab leili võtta ja visata. Miks me kasutame ütlusi "ära mine leili" või "ära võta hinge"? Veel põnevam on küsimus, kas igal viivul on hing sees, või on hing igal hetkel uus. Hinge tõusma, heitma, tõmbama. Hinge peale võtma, hinge alla panema, hinge eest hoolitsema. Kas hing tuleb väljast või seest, kui hingad või käib ta edasi-tagasi? Ja mis seos on hingel vaimuga? Uku Masing ütleb, et vaim ja hing on meie keeles ärkamisaegne jaotus. Aga ometigi saab iga hing vaimustuda. Siia paneksin naerunäose emotikoni. Sest kuigi hingedeajal olid keelatud müramine, naljatamine, kisamine ja igasugused kärarikkad tööd, ei pea hingedeaeg olema sünge. Pühaga kokkupuude võib olla ka helge, rahulik ja tänumeelne. Küünal aknal valgustagu koduteed ning tähistagu valguse võitu pimeduse üle, suunates mõtted edasi advendiaega.

> "4. novembril kell 17 toimub Harkujärve kogukonnakirikus hingedeajale pühendatud muusikaline teenistus, esineb kandleansambel Liuli.

Mürtsub trumm ja **pillid hüüavad!**

Tabasalu Muusikakooli puhkpilliorkester tähistas oma 20. juubelit suurejoonelise kontserdiga, kus lõid kaasa kammerkoor, rivitrummarid ja saksofonikvartett. Dirigent ja eestvedaja Valdo Rüütelmaa meenutab ja muljetab.

VALDO RÜÜTELMAA

On rõõm, et Tabasalu Muusikakooli puhkpilliorkester rikastab valla kultuurielu. */ Foto: Janne Lass*

Juubelikontsert õnnestus suurepäraselt. Tabasalu Ühisgümnaasiumi aulasse tulnud külalised andsid positiivset tagasisidet ja külvasid tänusõnu.

Lisaks puhkpilliorkestrile esinesid Tabasalu Kammerkoor, dirigendiks Mai Ainsalu, Tabasalu Muusikakooli saksofonikvartett, mida juhendab Kalev Konsa ja orkestri juures tegutsevad rivitrummarid, juhendajaks Riina Rüütelmaa.

Tabasalu Muusikakooli puhkpilliorkester on olnud kasvulavaks paljudele noortele dirigentidele. Sel kontserdil astusid dirigendina üles Tabasalu Muusikakooli vaskpilliklassis seitsmendat aastat trompetit õppiv Martin Pajumaa ning muusikakooli vilistlane Rauno Rüütelmaa, kes on trompetiõpingud muusikakoolis lõpetanud ning õpib esimest aastat dirigeerimist. Kontserdijuht oli Piret Sügis.

Suur aitäh kõigile!

Kui heita pilk mööduvale aastale, võib öelda, et selle aasta kevadel oli orkestri jaoks oluline osavõtt Eesti Puhkpilliorkestrite Turniirist Estonia Kontserdisaalis rahvusvahelise žürii ees, kus saavutati kolmas koht. Augustis käis orkester Hiiumaa Puhkpillipäevadel, kus esineti kolmel kontserdil. Tabasalu Muusikakooli puhkpilliorkester on osalenud mitmetel välisreisidel ja konkurssidel. 2008. aastal saavutas orkester konkursil Saksamaal kulddiplomi ja I kategooria. Tabasalu Muusikakooli puhkpilliorkester on löönud kaasa ka üleriiklikel konkurssidel, kus 2012. aastal saavutati I koht. Eelmisel aastal võttis kollektiiv osa Europeade festivalist Soomes, Turu linnas.

Vallavalitsus õnnitles juubilari piraka tordiga.

Puhkpilliorkester on 15 aastat teinud aktiivselt koostööd Läti Kekava Muusikakooli puhkpilliorkestriga. Aastaid on korraldatud ühiseid suvelaagreid, algul Saaremaal ja viimased 13 aastat Hiiumaal, kus on esinetud ühisorkestrina. 15 aastat on olnud viljakas koostöö dirigendi ja pilliõpetaja Kaspars Stankevičsiga. Viimasel viiel aastal on koostöösse lisandunud dirigent Elmārs Vaivods ja flöödiõpetaja Eva Jevstignejeva. Ka juubeli auks korraldatud pidupäeval olid nad tulnud Lätist kohale, et koos mängida.

Juubeli puhul on paslik meenutada kahekümne aasta tagust aega, mil Kalev Konsa, Tabasalu Muusikakooli direktor, mind puhkpilliringi juhendama kutsus. Pasunaid käis harjutamas ligi 20 poissi, aga pikemalt jäid õppima neist Reio Kokla ja Mario Põld. Nendest said ka muusikakooli vilistlased.

1998. aasta sügisel alustasin vaskpuhkpillide õpetamist Tabasalu Muusikakoolis, mis andis õpilaste ettevalmistamiseks paremad võimalused. Algusest peale on orkestris kaasa teinud Kalev Konsa ja flöödiõpetaja Natalia Kostrõkina. Esimest korda esines Tabasalu Muusikakooli puhkpilliorkester 28. mail 1998. aastal muusikakooli lõpuaktusel. Käesoleval ajal on orkestri koosseisus koos rivitrummaritega 40 mängijat.

Rõõmu teeb, et praegune seis on orkestril hea. Palju on tublisid pillimängijaid, hea koostöö on rivitrummaritega. Vaja oleks veel juurde saada mõned olulised pillid ning mõnda pillirühma võiks mängijaid juurde tulla.

Tule kontserdile

Kõigile, kes ootavad järgmist kontserti, soovitan 15. detsembril Hüüru mõisa koguneda. Meil on kavas esineda ka Tabasalu Lions klubi Jõulutelgis. Pühade ajal on esinemisi kindlasti veel.

Muusikapäev tuli pilliralli ja parimate paladega

Rahvusvahelisel muusikapäeval täitsid Fa Stuudio laulu- ja pilliõpilased Tibutare lasteaia saali helidega.

IRENA BORMANN-ESKOR
Fa Stuudio asutaja, muusika- ja plokkflöödiõpetaja

Plokkflööti mängivad Nora Lehtme, Gerda-Liise Pärnik ja Linda Tamm. Esitlusel Leonard Coheni "Hallelujah" ja seitsmest vanast lastelaulust koosnev popurrii. */ Foto: Tarvo Alev*

Eesti Muusikanõukogu eestvedamisel toimus esimesel oktoobril üle Eesti 172 kontserti, Fa Stuudio kutsuti osalema eriprogrammis "Igale lapsele oma pill".

Projekt sai alguse neli aastat tagasi, mil eesti muusika tuleviku pärast südant valutanud artistid jõudsid arusaamisele, et õppeasutused vajavad uusi nüüdisaegseid muusikainstrumente. Projekti elluviimisele aitasid kaasa paljud inimesed ja ettevõtted. Fa Stuudio osales taotlusvoorudes kahel viimasel aastal ning tänu ühiskingituse toele saime neli kannelt, seitse džembet ja digiklaveri. Oleme tänulikud, et sellisel moel appi tullakse, ning andsime oma panuse, et puuduvate instrumentide hankimine saaks võimalikuks. Nii lisandus "Igale lapsele oma pill" projektist alguse saanud pillirallile terve rida instrumente, mis muusikapäeval publiku ette toodi.

Pillimäng õpetab tööd tegema

Kontserdil astusid üles Fa Stuudio muusikaringide lapsed, kandleõpilased, plokkflööditüdrukud, solistid – kokku 50 lasteaia- ja algklassiealist muusikut. Kaasa lõid kandleõpetaja Katrin Läll, muusikaõpetaja Birgit Värno (ukulele) ja kitarrist Ivar Hansen. Kontserdi lõpetas nimilugu "Igaühel oma pill". Tõepoolest, iga esineja mängis vähemalt ühte pilli. Kui õrnad kandlehelid panid publiku hiirvaikselt kuulama, siis etteastele uute džembedega elati kaasa hoogsalt plaksutades. "Tahame ka!" kostus publikust siiras soov. Lisaks Tibutare rahvale said kontserdist osa sõbrad Pangapealse lasteaiast ja Muraste koolist. Oli vaimustav tunda end osakesena millestki suurest ja üleeestilisest. "Pillimäng õpetab tööd tegema," ütles projekti patroon Tõnu Kaljuste. Tal on täiesti õigus. Mis võiks olla parem, kui õpetada töökust läbi rõõmu, mida pakub muusika.

Laste- ja noortekirjanik ***ammutab inspiratsiooni*** *perekooli foorumist*

Reeli Reinaus mõtleb kirjutades alati sellele, et noor lugeja raamatu taga ärkvel püsiks ja uusi teadmisi ammutaks. "Tõsistest asjadest saab ka seikluslikus kastmes rääkida," tõdeb oma loomingus folkloori ja mütoloogiat kasutav kirjanik.

MARI KUKK

Reeli Reinaus ei arva, et tänapäeval lapsed raamatutest kuidagi eriti võõrdunud oleks. "Alati on olnud neid, kes ei loe. Ka täiskasvanute hulgas, ja nad on täiesti normaalsed." */ Foto: Mari Kukk*

Reedel, 12. oktoobril käis Tabasalu raamatukogus külas Reeli Reinaus (40), et rääkida Tabasalu Ühisgümnaasiumi 8D ja 9A klassi noortele oma raamatutest ja sellest, et rahvaluule pole ainult iidne regilaul või memmede heietus, vaid täiesti igapäevane nähtus.

Kui ettekanne läbi, saime kirjanikuga ka veidi juttu ajada.

Selgub, et tegelikult talle kirjutada nii väga ei meeldigi. Ta täpsustab. "Kirjutamine kui protsess ei paku mulle nii palju kui teadmine, et sellest, mida ma teen, tuleb tore ja huvitav lugu," ja toob huvitava paralleeli toiduvalmistamisega – "teha ei meeldi, süüa aga küll." Reeli rõhutab, et lisaks kirjutamisandele on väga olulised sihikindlus ja tahtejõud, et lugu mõttetasandilt käsikirjani jõuaks. "Minu jaoks on oluline oma lugu inimestega jagada. Päevikupidajat minust ei ole, olen proovinud."

Lapsena ablas raamatuneelaja loeb ka nüüd igal vabal hetkel. Mis on aga kirjaniku lemmikraamat nagu küsivad palju koolilapsed, kellele ta oma teostest rääkimas käib. Ta kõhkleb: "Vahest "Krabat", mis lapsena meeldis ja mida suurenagi on huvitav lugeda… "Meister ja Margarita" muidugi kõnetab igal eluperioodil. Aga üht ja õiget öelda ei saa." Naudingulisi lugemishetki ei ole tal aga viimasel ajal palju olnud, sest kevadel sai Reeli kätte teise magistrikraadi ja töö rahvaluule arhiivis võtab oma aja. "Suvi kuluski tõttöelda toibumiseks," sõnab ta.

Eelarvamustest prii

Miks on hea just noorele lugejaskonnale kirjutada? "Küllap on töö ja muu elu kõrvalt neile mõnevõrra lihtsam kirjutada. Võib-olla kompenseerin seda, kui olin ise 10aastane ja midagi minuealistele sobivat lugeda polnud ning täiskasvanutekirjandust ei tihanud lugeda." Esimesed read pani Reeli kirja 22aastaselt, millest hiljem sai esimene raamat "Une nägu".

Kas lastele kirjutades peab olema ise hingelt laps? "Inimene, kes on moraalinormides kinni või arvab, et teab, mis on õige ja mis ei ole, mida tohib ja mitte, ei ole ehk kõige õigem lastele kirjutama." Reeli avaldab ammendamatu rahvaluule allika, mida loomingus ära kasutab. Selleks on tema salakirg – perekooli foorum.

Reeli käib nimelt perekooli foorumis folkloori kogumas ja imestab, milliseid uskumatuid lugusid seal välja mõeldakse ja mida foorumi jälgijad-sõnavõtjad paljuski tõe pähe võtavad. "Seal on igasugu teemasid. Viimati jäi silma arutelu Astrid Lindgreni eluloofilmi üle ja ja keegi ütles, et Pipi oli ülbik ja Karlsson lihtsalt kiuslik ning sääraseid raamatuid ei tohiks laste lähedalegi lasta. Kõik tegelased peaks justkui head ja helged olema," jutustab Reeli. "Ometi on kirjandusteadlased leidnud, et üha enam peaks sellistest karidest hoiduma ja rohkem sotsiaalseid, niiöelda päris teemasid käsitlema, mitte et terve elu on imeline, tore ja vahva."

Reeli Reinausilt ilmunud teosed:

- "Une nägu"
- "Saladuslik päevik"
- "Mõistatus lossivaremetes"
- "Must vares"
- "Täiesti tavaline perekond"
- "Nõidkapteni needus"
- "Tavalised hambahaldjad"
- "Kivid, tulnukas ja sekst"
- "Vaevatud"
- "Aguliurka lapsed"
- "Nahka kriipivad nädalad"
- "Detektiiv Triibik loomaaias"
- "Poisid Mustalt Hobuselt"
- "Praktiline nõiakunst"
- "Kliinilised valed"
- "Deemoni märk"
- "Roosad inglid"
- "Suhkrust ja jahust"
- "Pärdik Päär ja hauaröövlid"
- "Verikambi"
- "Kuidas mu isa endale uue naise sai"
- "San Agustini vereohvrid"
- "Maarius, maagia ja libahunt Liisi"
- "Vanalinna detektiivid: Mustpeade maalid"
- "Suusi ja kadunud uni"
- "Mõõkade äss"

Meie igapäevane folkloor

Noortele ja lastele kirjutades peab ta tähtsaks seda, et raamat pakuks lugejale mõtteainet. "Teadmiste mõttes võiks mu raamatud midagi anda. Ja tõsistel teemadel saab ka seikluslikus kastmes rääkida," leiab 26 raamatu autor, kelle teostest leiab mütoloogilisi olendeid, libahunte ja haldjaid ning omal kohal on kindlasti rahvapärimus. Ta on palju kirjunud arheoloogidest ja libaarheoloogidest, kes käivad detektoritega ringi ja otsivad varandust. *New age* ehk uusvaimsuse teema on talle samuti huvitav. "Ennustamine, maagia, energeetilised kivid jms on tänapäeval eriti populaarsed. Nendesse uskujate ja praktiseerijate hulk on viimasel ajal tohutult kasvanud". Ta meenutab, kuidas antropoloogia kursuse raames intervjueeris kividepoe müüjaid ja selgus, et pensionärid käivad pensionipäeval seal ostmas üsna suure raha eest kristalle, mis head tervist ja raha lubavad. "See on kurb, suure tõenäosusega nende elu paremaks ei lähe," räägib ta uskumustest ja lugudest, mis ühel või teisel moel raamatusse poevad.

Raamatu ilmumine emotsioone ei tekita

Selle aasta lõpus võib oodata "Vanalinna detektiivide" teist osa, mida Reeli katsetas ka oma 15aastase tütre peal. Ses mõttes, et andis lugeda ja küsis arvamust. "Tal oli paar päris head tähelepanekut," kiidab kirjanikust ema. Pooleli on üks noorteraamat, mis räägib üleloomulikest jõudest Hiiumaal Suuremõisa lossis.

Mis tunne on, kui raamat ilmub? "Uut raamatut on küll tore käes hoida, kuid mulle kui kirjanikule on tähtsam see hetk, kui olen käsikirja valmis saanud või olen kirjastusest positiivse tagasiside saanud. Tegelikult on ka lugejate tagasiside oluline. Aga tunnistan, et mul on kerge tõrge, kui saan raamatud kastis kätte! See ilmselgelt ei kõla päris normaalselt," ütleb ta naerdes.

Rahvakalendri tähtpäevad *vanasti ja nüüd*

Ajaloo- ja loodushuviline harrastuspiltnik Ants Alev vaatleb rahvakalendri tähtpäevi, mõtiskleb nende olemuse, ajaloo ja tähenduse üle tänapäeval.

ANTS ALEV
Vallalehe kolumnist

Päikeseloojang Tabasalus, 31. oktoober 2017. */ Foto: Ants Alev*

Halloween ja hingedepäev

Juba mõnda aega on meil kanda kinnitanud võõrapärane rahvakalendri tähtpäev *halloween*, mida arvatakse pärinevat ameerikalikust kultuurist. Sisuliselt on 31. oktoobril tähistatav *halloween* sama hingedepäevaga. Nimi ise on lühend pühakutepäeva (1. november) laupäevast (*All Hallows' Even*) kus *hallow* tähendab vanainglise keeles pühakut.

Halloween on kombinatsioon vana keldi pühast *Samhain*, pühakutepäevast ja hingedepäevast. *Samhain* on keldi uusaasta ehk suvelõpp, mida tähistati oktoobri lõpus ja millel on ühisjooni eestlaste mihklipäevaga, karjatamisaja lõpuga. Selle kujunemisel uueaegseks pühaks on suur osa iirlaste traditsioonidel. 18. sajandil hakkas Iirimaal levima komme tuua ühislõkkelt koju süsi õõnestatud kaalika sees, mis ongi *halloween*i kõrvitsalaterna eelkäija. Ühislõkke jaoks kogusid keldi lapsed tulepuid perest peresse käies. *Samhain*'i ajal riietuti vaimudeks ja liiguti rongkäiguga linnast välja, et surnute hinged tagasi nende valdustesse juhtida. Tõeliselt laia leviku saavutas tähtpäev aga 20. sajandi lõpus tänu meediale, see sobis oma iidsete joonte poolest hästi ka paganlikele liikumistele.

Eestlastel jääb hingedepäev hingedeaja sisse, mis vanadel eestlastel kestis novembri algusest mardipäevani. Põhjarannikul nimetati seda ka jaguajaks. Hingedeajal, neljapäeviti, oodati hingesid koju. Neile kaeti tuppa, sauna või toapealsele laud, mille äärde kutsuti hingi nimepidi toitu maitsma ning paluti kaitset põldudele ja karjale. Hingedeaja lõpul tänati ja saadeti taas ära. Meie aga süütame hingedepäeval 2. novembril küünlad, et hinged näeksid tulla. Rahulikku hingedeaega!

Oktoobri lõpuni saab nautida maalinäitust

Harku valla elaniku Heli Vaabi töid saab vaadata ja osta Tabasalu raamatukogu fuajees. Kuigi Heli käis lapsena kunstiringis, ei õnnestunud tal kunstiga süvitsi tegeleda. Kolm aastat tagasi sattus ta juhuslikult stuudiosse.

"Juhendaja andis väikese lõuendi, värvid, pintslid ja lillefoto ning seal sündiski mu esimene lillemaal õlivärvidega. Sellest ajast naudin iga hetke stuudios – õhtupoolikuid, mil praktiline elu kaob ja asemele tuleb hõljuv rahu ja õnnetunne," jutustab Heli, kelle lemmikteemaks on meri, aga ka koerad.

Praegu maalib ta spaatliga, mitte pintsliga, ja hetkel hooneid. "Kui elu võimaldaks, maaliksin iga päev," sõnab Heli, kes näitusele on välja valinud peamiselt merepildid. "Usun, et niisugused pildid meeldivad inimestele, kes on üle keskea. Olen need maalinud fotode järgi. Nüüd käin ka ise loodust pildistamas, et meelepäraseid kaadreid saada ja maali jäädvustada. Panen piltidesse kõik. Energiat kiirgavad mu tööd kindlasti."

Maalide ostmiseks ja tellimiseks võtta ühendust Heli Vaabiga (tel 510 3438, e-posti aadress heli@heleros.ee).

(Harku Valla Teataja)

Külad kajavad

Anna toimetusele hiljemalt kuu teiseks esmaspäevaks e-posti aadressil vallaleht@harku.ee teada, mis teie külas huvitavat toimub.

Muraste Kohviklubi sai hoo sisse

Peatselt kümnendat tegevusaastat tähistava Muraste külaseltsi juhatus tegi hiljuti oma töökorralduses olulise muudatuse. Kui senini oli juhatus kogunenud paar korda kuus omakeskis, siis septembrist alates anti koosolekule uus formaat Kohviklubina, mis vormiliselt on juhatuse avatud koosolek, kuhu on oodatud kõik huvilised.

Kohviklubi ellukutsumise eesmärgiks on anda külaseltsi (ja juhatuse) sisulisele tegevusele laiem kõlapind, ergutada külaelanikke kaasa rääkima kodukoha arengu teemadel, kaasata erialaspetsialiste neid huvitada võivate üksikküsimuste arutamise juurde, anda teavet vabatahtliku tegevuse kohta jne.

Hea kohv ja magus kaneeline õunakook on olnud Kohviklubi vaieldamatud lemmikud. Esimese kohvitassi kõrvale võeti ette ringvaade külaseltsi pea kümnest tegevusaastast. Teise kohvitassi juurde käivate teemade ring kujunes naljaga pooleks sama suureks, kui Muraste elanike arv – 1795.

Järgmine, juba kolmas Kohviklubi koguneb kolmapäeval, 7. novembril kell 18.30-20.00; siis on läbivaks teemaks küla visuaalne pool ning vaba aja veetmise võimaluste avardamine. Oma teemadega võib Kohviklubisse tulla igaüks.

(Aule Kikas, Muraste kogukonnakeskuse projektijuht)

Kumna Kultuuriait saab 15. aastaseks

Tänu Kumna küla elaniku Arvi Eidiski ettepanekule vallavalitsusele 2002. aastal, renoveeriti Kumna külas asuv umbes 200 aastat vana paekivist magasin ehk varuviljaait, mis kuulus ajaloolisse Kumna mõisakompleksi.

Ranna sovhoosi ajal kasutati hoonet lauda ja garaažina. Peale ulatuslikke renoveerimistöid avati 2003. aasta novembris Kumna Kultuuriait, millest sai küla vabaajakeskus. Esimeseks juhatajaks valiti kohalik Tatjana Rahamägi, kes juhatas maja seitse aastat.

Alates 2011. aasta jaanuarist on perenaiseks Kaja Rasmann, kel puudus varasem side Kumna külaga, kuid olid suured kogemused laste ja noortega töötamisel. Meie majas saab ammutada uusi teadmisi ning õppida uusi oskusi. Siin toimuvad lasteringid kui ka õpitoad täiskasvanutele (puutöö, meisterdamine, keraamika ja klaasvitraaži tegemine), lisaks kontserdid, ühisüritused ning tähtpäevade tähistamine (nt vastlapäev, emadepäev, jõuluaeg). Suve suursündmuseks on laste jaanituli, mis on kahe aastaga saanud populaarseks üle valla.

Kuna külas ei ole kooli, lasteaeda ega kauplust, siis on just Kultuuriait see koht, kust saab infot vallas toimuva kohta. Siin saab täita avaldusi ja rääkida oma muredest, mille Kaja edastab vallamajja.

Juba kaheksandat aastat toimub 2. novembril majas hingedepäevakontsert, mille raames on meid külastanud Mehis Nurmetalu, Alen Veziko, Marek Sadam, Margus Vaher, Naised Köögis, Jaan Sööt, Andrus Albrecht alias Bonzo. Tänavu esinevad Tiit Born ning Helin-Mari Arder ning üheskoos kontserdiga tähistab Kumna Kultuuriait oma 15. sünnipäeva. Sel puhul on kontsert kõigile tasuta ja peale kontserti pakutakse sünnipäevatorti. Kontsert algab kell 19.

Maja on avatud E-R kell 12.30-19, muul ajal kokkuleppel. Maja on võimalik ka rentida. Olete kõik oodatud Kumna Kultuuriaidas toimuvatele sündmustele!

(Maarja Kaljurand, Kumna Küla Selts)

HARKU VALLAVALITSUS TEATAB:

DETAILPLANEERINGU KEHTESTAMINE

Harku Vallavalitsuse 09.10.2018 korraldusega nr 467 kehtestati Liikva külas Valli maaüksuse ja lähiala detailplaneering vastavalt Hirundo OÜ (rg-kood 11220970) tööle nr HDP-06/14.

Planeeritav maa-ala, suurusega u 1,2 ha paikneb Liikva külas Kõrgendiku tee ääres ja hõlmab Valli (katastritunnus 19801:011:0279) 100% maatulundusmaa maaüksust. Juurdepääs planeeritavale alale on lahendatud olemasolevalt Kõrgendiku teelt.

Detailplaneeringuga moodustatakse 11697 m² suurusega Valli maaüksusest 3 elamumaa krunti suurusega 3828 m² (krunt pos nr 1), 4058 m² (krunt pos nr 2) ja krunt suurusega 3811 m² (krunt pos nr 3). Elamumaa kruntidele määratakse ehitusõigus ühe üksikelamu ja kuni kahe abihoone püstitamiseks, ehitisealuse pinnaga kuni 450 m². Elamute suurimaks lubatud kõrguseks maapinnast on planeeritud kuni 9 m ja kuni 2 maapealset korrust. Abihoonete suurimaks lubatud kõrguseks maapinnast on planeeritud kuni 4,5 m ja 1 maapealne korrus. Lubatud katuse kalle on määratud vahemikus 30-45 kraadi. Planeeritavate kruntide veevarustus on kavandatud lahendada olemasolevast, naabermaaüksusel (Valli katastritunnus 19801:011:0281) asuvast puurkaevust. Peale ÜVK kohase veetrassi väljaehitamist piirkonda on maaüksuse igakordne omanik kohustatud 2 aasta jooksul trassi väljaehitamisest arvates liituma trassiga vee-ettevõtja poolt seatavatel tingimustel, sh tasuma liitumistasu liitumise hetkel kehtiva hinnakirja alusel.

Planeeritavate elamumaa kruntide reovee kanaliseerimine on planeeritud kogumismahutiga. Peale ÜVK kohase kanalisatsioonitrassi väljaehitamist piirkonda on igakordne maaüksuse omanik kohustatud 2 aasta jooksul trassi väljaehitamisest arvates liituma trassiga trassi valdaja poolt seatavatel tingimustel, sh tasuma liitumistasu liitumise hetkel kehtiva hinnakirja alusel.

Detailplaneering on kooskõlas Harku valla üldplaneeringuga ning Harku Vallavolikogu 31. mai 2018 otsusega nr 51 kehtestatud Harku valla ehitustingimusi, miljööväärtuslikke alasid ja väärtuslikke maastikke määrava ning tihehoonestusalasid täpsustava teemaplaneeringuga, mille kohaselt paikneb planeeritava maaüksus elamumaa juhtfunktsiooniga tihehoonestusalal.

Kehtiva planeeringuga on võimalik tutvuda Harku vallavalitsuses, detailplaneeringute veebirakenduses aadressil kaart.harku.ee

DETAILPLANEERINGUTE MENETLUSE LÕPETAMISED

- Harku Vallavolikogu 27.09.2018 otsusega nr 86 lõpetati Ilmandu külas Illimari ja Muraste tervisekompleksi maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu koostamine ning tunnistati kehtetuks Harku Vallavalitsuse 4. juuli 2006. a korraldus nr 1145 „Detailplaneeringu algatamine".
- Harku Vallavolikogu 27.09.2018 otsusega nr 87 lõpetati Türisalu külas AÜ Salu-1 detailplaneeringu koostamine ning tunnistati kehtetuks Harku Vallavalitsuse 28. juuni 2005. a korraldus nr 1094 "Türisalu külas AÜ Salu-1 detailplaneeringu algatamine".
- Harku Vallavolikogu 27.09.2018 otsusega nr 88 lõpetati Harku alevikus Instituudi tee 2 (katastritunnus 19814:001:0062) ja Instituudi tee 2a (katastritunnus 19814:001:0061) kinnistute ja lähiala detailplaneeringu koostamine ning tunnistati kehtetuks Harku Vallavalitsuse 06. veebruar 2007. a korraldus nr 162 „Harku alevikus Instituudi tee 2 ja Instituudi tee 2a kinnistute ja lähiala detailplaneeringu algatamine".
- Harku Vallavolikogu 27.09.2018 otsusega nr 89 lõpetati Tabasalu alevikus Kase 1 ridaelamu (katastritunnus 19801:002:2970) detailplaneeringu korrektuuri koostamine ning tunnistati kehtetuks Harku Vallavalitsuse 18. veebruar 2003. a korraldus nr 119 "Detailplaneeringu algatamine".
- Harku Vallavolikogu 27.09.2018 otsusega nr 90 lõpetati Rannamõisa külas Männiku I, katastritunnus 19801:002:0119 (tänane lähiaadress Merihobu tee 14) maaüksuse detailplaneeringu koostamine ning tunnistati kehtetuks Harku Vallavalitsuse 23. november 2004. a korraldus nr 1241 "Rannamõisa külas Männiku I maaüksuse detailplaneeringu algatamine".

Vastuvõetud otsustega saab tutvuda Harku valla dokumendiregistris aadressil www.harku.ee/dokumendiregister.

DETAILPLANEERINGU AVALIKU VÄLJAPANEKU JÄRGSE AVALIKU ARUTELU TULEMUS

27.09.2018 toimus Harku vallamajas Tabasalu aleviku Looduse tn 4 maaüksuse detailplaneeringu avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu.

Arutelul jäid vaided üles ning Tabasalu alevikus Looduse tn 4 detailplaneering saadetakse Rahandusministeeriumi Harju talitusele järelevalvemenetluse teostamiseks.

DETAILPLANEERINGU ALGATAMISE TAOTLUSED

Harku Vallavalitsusele on esitatud järgmised taotlused:

- Muraste külas Sinilille maaüksusele detailplaneeringu algatamiseks. Taotluse kohaselt soovitakse maaüksus jagada neljaks elamumaa krundiks ning määrata ehitusõigus üksikelamute püstitamiseks.
- Rannamõisa külas osaliselt Veski tee 3 ja Veski tee 5 maaüksustele detailplaneeringu algatamiseks. Taotluse kohaselt soovitakse maaüksused jagada ning määrata ehitusõigus üksikelamute püstitamiseks.
- Vääna-Jõesuu külas Nõmmerohu tee 8 ja 10 maaüksustele detailplaneeringu algatamiseks. Taotluse kohaselt soovitakse maaüksuste piire muuta ning määrata ehitusõigus üksikelamute püstitamiseks.
- Suurupi külas Vana-Klooga mnt 25 maaüksusele detailplaneeringu koostamiseks. Taotluse kohaselt soovitakse maaüksuse sihtotstarve muuta elamumaaks ning määrata ehitusõigus üksikelamu püstitamiseks.
- Tabasalu alevikus Ranna tee 5a, Ranna tee 5b, Ranna tee 5c ja Ranna tee 5d maaüksustele detailplaneeringu koostamiseks. Taotluse kohaselt soovitakse muuta maaüksuste sihtotstarbeid ning määrata ehitusõigus korterelamute püstitamiseks.

Esitatud taotluste ja nende lisadega saab tutvuda detailplaneeringute veebirakenduses aadressil kaart.harku.ee.

PLANEERIMIS- JA EHITUSOSAKOND

Kuhu minna, mida teha

Vaata ka Harku valla sündmuste kalendrit veebilehel www.harku.ee/kalender.

Päev	Algus	Mis toimub	Kus	Lisainfo
26. oktoober	19.00	**Noorte kohvik Rannamõisa kirikus**	Rannamõisa kogudusemaja	www.rannamoisakogudus.ee
26. oktoober	19.00	**Harku valla mälumäng "Ajuragin" alustab hooaega**	Bistroo Portsman (Teenuste 2)	www.harku.ee
26. oktoober	19.00	**Kinoõhtu Murastes: Mihkel**	Muraste Kool (Lee tee 9)	www.muraste.ee
27. oktoober	11.00	**Gordoni perekool lastevanematele**	Restoran Seller (Klooga mnt 6a)	www.sinamina.ee
28. oktoober	10.30	**Jumalateenistus: Rannamõisa kirikus**	Rannamõisa kirik	www.rannamoisakogudus.ee
28. oktoober	12.00	**JK Tabasalu vs TJK Legion II**	Tabasalu staadion (Kooli 1)	www.jktabasalu.ee
28. oktoober	17.00	**Jumalateenistus: Harkujärve kogukonnakirikus**	Harkujärve kogukonnakirik (Kiriku tee 2)	www.inglitiib.ee
29. oktoober	15.00	**Tabasalu noortekeskuses: Henna maalingud**	Tabasalu noortekeskus (Kallaste tn 5)	www.noortekeskused.ee
30. oktoober	14.00	**Tabasalu noortekeskuses: kokandusõhtu**	Tabasalu noortekeskus (Kallaste tn 5)	www.noortekeskused.ee
29.-30. oktoober		**Vääna-Jõesuu noortetoas: Halloweeni kaunistuste meisterdamine**	Vääna-Jõesuu Kool (Hiie tee 21)	www.noortekeskused.ee
31. oktoober		**Vääna-Jõesuu noortetoas: Halloweeni disko**	Vääna-Jõesuu Kool (Hiie tee 21)	www.noortekeskused.ee
31. oktoober	13.00	**Tabasalu noortekeskuses: laternate meisterdamise töötuba, bingo ja impro töötuba**	Tabasalu noortekeskus (Kallaste tn 5)	www.noortekeskused.ee
31. oktoober	15.00	**Harkujärve noortekeskuses: filmiõhtu (Salaagent Max)**	Harkujärve noortekeskus (Jaan Venteri tee 4)	www.noortekeskused.ee
31. oktoober	17.00	**Kumna kultuuriaidas: laste Halloween**	Kumna kultuuriait (Kumna tee 11)	Facebook @ Kumna Küla
2. november	19.00	**Helin-Mari Arderi ja Tiit Borni kontsert "Mõtisklus" ning Kumna kultuuriaida 15. sünnipäev**	Kumna kultuuriait (Kumna tee 11)	Facebook @ Kumna Küla
2. november	19.00	**Kinoõhtu Murastes: Papa Moll ja šokolaadivabrik**	Muraste Kool (Lee tee 9)	www.muraste.ee
2. november	11.00	**Gordoni perekool lastevanematele**	Restoran Seller (Klooga mnt 6a)	www.sinamina.ee
3. november		**EMV Jalgpallis U-17 eliitliiga: JK Tabasalu *vs* Nõmme Kalju FC**	Tabasalu staadion (Kooli 1)	www.jktabasalu.ee
4. november	10.30	**Jumalateenistus: Rannamõisa kirikus**	Rannamõisa kirik	www.rannamoisakogudus.ee
4. november	17.00	**Jumalateenistus: Harkujärve kogukonnakirikus**	Harkujärve kogukonnakirik (Kiriku tee 2)	www.inglitiib.ee
6. november	17.30	**Adolphe Saxi 204. sünnipäeva kontsert**	Tabasalu Muusikakool (Kooli 1)	www.tabasalumuusikakool.ee

ELU KUI PUHKUS HARKU VALD

Arvutiteaduse klubis Harku alevikus on veel vabu kohti siin maailmas 7-19 a elanud inimestele, kes tahavad avastada vastuseid miks-küsimustele. Osalemiseks palun kirjuta pandeero@gmail.com või helista 5620 4556 või täida vorm:

TEGUSAD ÕPILASED & TÜDENGID

Harkujärve Põhikool loodi 1990. aastal. Tänaseks on kool 6klassiline, kus on 12 klassikomplekti. Käesoleval õppeaastal õpib koolis 237 õpilast ja neid juhendavad 20 õpetajat.

Ootame oma kollektiivi 0,5-1,0 koormusega

LOGOPEEDI,

kelle peamiseks tööülesandeks on õpilaste arengu toetamine kõnearendusliku töö kaudu.

Lisainfo ja kandideerimine: 5556 7507 või kulli.riistop@harkujarve.edu.ee.

Vääna Mõisakool on 163. aastane traditsioonidega laste-aed-algkool, mis asub kultuuriväärtusliku pargiga ümbritsetud Vääna mõisas, Harku vallas. Koolis õpib hetkel 100 õpilast ja lasteaias 27 last. Üheks meie prioriteediks on efektiivse tugivõrgustiku loomine ning laste igakülgse arengu toetamine. Hindame kõrgelt uuendusmeelsust ning avatust.

Ootame oma kollektiivi täiskohaga

LOGOPEEDI,

kelle peamiseks tööülesandeks on laste ja õpilaste arengu toetamine kõnearendusliku töö kaudu.

Kui Sulle meeldib töö lastega, siis anna endast esimesel võimalusel märku ning saada oma sooviavaldus koos nõutavate dokumentidega e-postiaadressile kontakt@vaanakool.edu.ee. Küsimuste korral ning täiendava lisainfo saamiseks helista telefonil 5551 2080.
Tutvu täpsemate tööülesannetega www.harku.ee/toopakkumised.

KAITSE ENNAST JA LÄHEDASI – LASE GAASISEADMED ÜLE KONTROLLIDA JA PAIGALDA

VINGUGAASIANDUR

Kui sinu kodus on gaasiseadmeid, siis veendu, et need oleksid korras ja regulaarselt kontrollitud. Paigalda kindlasti ka vingugaasiandur – see edastab häiresignaali, kui õhus on vingugaasi.

Alates 1.01.2018 on vingugaasiandur kohustuslik nendes ruumides, kus on korstnaga ühendatud gaasiseade. Soovitatav on vingugaasiandur paigaldada ka muudesse eluruumidesse, kus on küttekoldeid (nt pliidid, ahjud, kaminad vms), millest võib põlemise käigus eralduda vingugaasi.

Gaasiseadmetega seotud õnnetuste vältimiseks toimi nii:

- taga õhu juurdevool gaasiseadmega varustatud ruumi
- puhasta lööre vähemalt kord aastas
- telli vajadusel korstnalööride uuring
- telli gaasiseadmete hooldus kord aastas
- võimalusel vaheta välja vanad ilma ohutusautomaatikata gaasiseadmed või lase nende korrasolekut spetsialistil kontrollida
- paigalda vingugaasiandur

Kui ruumis on tunda gaasi lõhna, tegutse koheselt:

- lülita gaasiseadmed välja
- sulge gaasikraan
- ava aknad ja uksed ning tuuluta ruumid
- ära kasuta sädet või leeki tekitavaid seadmeid, samuti ära lülita elektriseadmeid sisse ja välja
- kui lekkinud gaas on süttinud, sulge gaasi pealevool ning põlevat gaasi kustuta ainult pulberkustutiga
- helista vajadusel hädaabi numbrile 112

Gaasipaigaldise ehitamisel ja ümberehitamisel tuleb teha koostööd kohaliku omavalitsusega, korteriühistu juhatusega, pädevust omava projekteerija ja gaasitööde tegijaga ning erapooletu akrediteeritud auditi tegijaga. Auditi tegija kinnitab aktiga paigaldise nõuetele vastavust ja õigust paigaldist kasutada. Auditit teostavad Inspecta Estonia OÜ ja Tehnoaudit OÜ.

Pea meeles, et vingugaas on värvitu ja lõhnatu, seda ei ole võimalik tunda ega näha ja tapab kiiresti. Iga väljaminek õnnetuste vältimiseks on tühine võrreldes inimeluga.

Korrakaitseseaduse alusel on Tehnilise Järelevalve Ametil ohu või korrarikkumise puhul õigus teha ettekirjutus rikkumiste kõrvaldamiseks ning hoiatada sunnivahendite (nt rahatrahv) kohaldamise eest, kui isik ei täida ameti ettekirjutust tähtaja jooksul.

Hoidke enda ja oma lähedaste elu!

Lisainfo:
www.tja.ee/et/gaasiohutuse-meelespea

TEHNILISE JÄRELEVALVE AMET

TEATED:

TEENUS

- Ettevõte teostab ehitus- ja remonttöid, ka väiksemamahulised tööd. Tel 5660 7554, e-post: janek@janelldisain.ee.
- Vanametalli kokkuost, konteinerite tellimine ja transporditeenus. Metalliveoks võimalik kasutada tasuta järelhaagist. Asume Tutermaal. Tel 678 2055.
- Väljaõppinud puudelangetaja teostab ohtlike puude ja okste raiet. Tööd teen tõstuki ja köistehnikaga. Kändude freesimine ja okste äravedu. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon tasuta. Tel 513 3458, www.ohtlikpuu.ee.
- Teostame kruntide raie komplekseteenust: raietööd, materjali kokkuvedu, kändude juurimine/freesimine, jäätmete hakkimine, okste ja kändude äravedu. Tel 513 3458, www.ohtlikpuu.ee.
- Korstnapühkija ja pottsepa teenused. Ohtlike puude/okste langetamine ning viljapuude lõikamine. Muruniitmine. Tel 5348 7318, e-post: igor@inkteenused.ee.
- Liuguksed, riidekapid, garderoobid. Abi projekteerimisel. Parimad hinnad. Tel 522 1151, www.nagusul.ee, FB Nagusul OÜ.
- Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hoolduslõikust. Soodsad hinnad. Tel 522 0321, www.arbormen.ee.
- Maja ehitamine koos kõigi lahendustega, projekteerimine, kasutusluba. Tel 5352 9476, e-post: ehitus@miltongrupp.ee.
- Üldehitus, katused, fassaadid ja viimistlustööd. Tel 5352 9476, e-post: mehitus@gmail.com.
- Hoonete soojustamine puistevillaga. Konsultatsioon objektil tasuta. Tel 501 6689, ken@puistemees.ee, www.puistemees.ee.
- Teostame vihmaveesüsteemidega seotud teenuseid. Valtsimismasinaga valmistame rennid otse Teie objektil, puuduvad liitekohad. Tel 527 1059, e-post: info@vihmaveerennid.ee, www.vihmaveerennid.ee
- Väikeveod kuni 2 tonni. Kohaleveoga liiv, muld, killustik, sõnnik, turvas, asfaldipuru, betoon. Tel 509 2936
- Ehitusremonttööd, aedade hooldus, haljastus. Silver Agu Ehituse OÜ. Tel 504 1285, e-post: silver@agu.ee.
- Arboristi teenused. Ohtlike puude raie, puude hoolduslõikus, hekkide hooldus, kändude freesimine. Raieteenused, võsa niitmine. WWW.PUUKIRURG.EE. Tel 505 7786, e-post: info@puukirurg.ee.
- Fassaadi hooldusteenus: hooldus, vetikatõrje ja eemaldus, fassaadi parandustööd ja värvimine. Tel 5656 2440, Sunluna Trade OÜ.
- Aastaringne fekaalivedu. OÜ Norringsen, tel 5662 1300.
- www.Terrassikaubamaja.ee – ehitame uusi terrasse ja valmistame lükanduksi ning katuseid terrassidele. Küsi lisa tel 5344 1811 või e-post info@terrassikaubamaja.ee.
- Õhksoojuspumba paigaldus ja hooldus, hind 150 €. Sertifikaadiga paigaldaja Kalev Lepistu. Lisainfo tel 5656 2191.
- Raamatupidamisteenus väiksematele- ja keskmise suurusega ettevõtetele. Info tel 507 2755 või e-post: liisi@parvin.ee.
- Teostan san-tehnilisi ja pisiremonttöid. Tel 503 8313.
- Kutsetunnistusega korstnapühkija, tehtud tööde kohta akt. Tel 5689 0125, e-post: kuldnoop@gmail.com.
- Pakume koduabi teenust eakatele ja erivajadusega inimestele. Tel 5682 4388, e-post: innerkteam@gmail.com.

TÖÖ

- Soovin leida Laagri ümbruses tööd, kolm-neli tundi päevas. On oskus hoolitseda haige vanainimese eest või hoida last. Tel 5866 6236.
- Pakume parimat lisatöö võimalust Tabasalu Rimis. Võimalik ise tööaega valida, k a varahommikused ajad. Uuri lähemalt www.humanlink.ee, e-post: cv@humanlink.ee, või tel 5569 9585.

OST

- OÜ ESTEST PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, e-post: info@est-land.ee.
- Ostan Teie seisva või mitte töötava auto või muu mootorsõiduki; võib pakkuda ka ülevaatuseta! Pakkuda võib kõike! Tel 5459 5118, e-post: kasutult.seisevauto@mail.ee, Magnus.
- Autode, sõidukite, töömasinate kokkuost, ka remonti vajavate ja seisvate masinate ost. Ei pea olema ülevaatust, kindlustust. Pakkuda võib kõike. Kuulutus ei vanane. Tel 5457 5055.
- Ostan kasutuseta jäänud sõiduauto või kaubiku, võib olla remonti vajav. Tel 5365 4085, e-post: skampus@online.ee.

MÜÜK

- Killustik, liiv, kruus, sõelmed, graniitkild. Kompostmuld, sõelutud põllumuld. Kuivsegud, täide, sõnnik, turbamuld. Kallur väikeveod 100 kg–8 t Tel 501 5992.
- Laagerdunud hobusesõnnik saepuruga. Hind 2,5 eur 30 L kott. Harku vallas transport tasuta. Tel 5811 7351.
- Müüa freesasfalti. Asukoht Saue linn. Hind kokkuleppel. Tel 5811 8322.

STRANTUM HALDUS

Osaühing Strantum
otsib hoolsat, teorõõmsat ning puhtusemeelset

PUHASTUSTEENINDAJAT
MURASTE KOOLI

Tööülesanded:
Puhtuse ja korra tagamine – 5 korda nädalas, tööpäeviti (õhtusel ajal)

Nõudmised kandidaadile:
Kohusetundlikkus, koostöövalmidus

Kontaktandmed:
Telefon: 602 6480
Aadress: Kooli 2a Tabasalu, Harjumaa
E-post: strantum@strantum.ee
Koduleht: www.strantum.ee

Actual Print

PAKUB TÖÖD
TRÜKISTE JÄRELTÖÖTLEJALE

tel: 50 63 368 jaanus@actual.ee

JUMALATEENISTUSED
HARKUJÄRVE KIRIKUS
IGAL PÜHAPÄEVAL
kell 17.00

Õpetaja Avo Üprus
Tel 502 0827
www.inglitiib.eu

JUMALATEENISTUSED
RANNAMÕISA KIRIKUS
IGAL PÜHAPÄEVAL
KELL 10.30
Täpsem info Rannamõisa kiriku kodulehel
www.rannamoisakogudus.ee

Mälestame meie endist kokka
JAANIKA RISTI
ja avaldame sügavat kaastunnet omastele

Vääna Mõisakooli suured ja väikesed

Mälestame Eesti parimat koolikokka
JAANIKA RISTI
Avaldame sügavat kaastunnet lähedastele

Harku Vallavalitsus

Elu on laul, on habras ta viis,
heliseb hetk... ja katkeb siis.

Leiname Sind, meie hooliv ja hoolitsev köögivõlur, unustamatult kallis
JAANIKA RIST
Südamlik kaastunne perele
Muraste Kooli pere

Tuul puude ladvus tasa kiigub,
me vaikses leinas langetame pea ...

Meie armastatud Vääna Mõisakooli kokka
JAANIKA RISTI
mälestavad endised kolleegid Tiiu, Siina, Õie, Aino, Evi, Maris

Südamlik kaastunne abikaasale, lastele, vanematele